

Laaja hyvinvointikertomus 2017-2021
Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2018

Hyvinkään kaupunki

Sisällysluettelo

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016	3
1 JOHDANTO	3
1.1 Hyvinvointi ja sen edistämisen rakenteet	3
1.2 Velvoite hyvinvointikertomuksen laadintaan	3
1.3 Hyvinkään laaja hyvinvointikertomus 2017-2020	4
2 INDIKAATTORIT HYVINVOINNIN ARVIOINNISSA	4
2.1 Kyselyt	4
2.2 Sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineen indikaattorit	6
3 INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI	7
3.1 Talous ja elinvoima	7
3.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	10
3.3 Nuoret ja nuoret aikuiset	12
3.4 Työikäiset	14
3.5 Ikäihmiset	15
3.6 Kaikki ikäryhmät	17
4 VALTUUSTOKAUDEN 2013-2016 PAINOPISTEALUEIDEN JA TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	22
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KESKEISET HYVINVOINNIN MITTARIT	23
OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020	24
6 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset	24
7 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat	25
8 Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2018	25
OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	30
9 Suunnitelman laatijat	30
10 Suunnitelman hyväksyminen	30
LIITTEET	31

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2016

1 JOHDANTO

1.1 Hyvinvointi ja sen edistämisen rakenteet

Hyvinvointi on ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa. Se syntyy ihmisen itsensä, hänen läheistensä, lähiympäristönsä ja palvelujärjestelmän toiminnan sekä yhteiskuntapolitiikan tuloksena.

Hyvinvoinnin tekijöitä ovat terveyden ja toimintakyvyn lisäksi mm. elinolosuhteet ja elinympäristö, asuminen, toimeentulo, mielekäs tekeminen, ihmissuhteet, yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallisuus. Hyvinvointi muodostuu erilaisista tekijöistä ihmisen elämänkaaren eri vaiheissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet muodostuvat:

- Hyvinvointitietoa tuottavasta seuranta- ja raportointijärjestelmästä
- Poikkihallinnollista toimintaa vahvistavista johtamiskäytännöistä ja johtamisen työvälineistä
- Osaavasta henkilökunnasta
- Hyvistä toimintakäytännöistä
- Kaikki toimialat kattavasta toimeenpano-organisaatiosta

Strategisen hyvinvointi- ja terveysjohtamisen työvälineet ovat keskeinen osa rakenteita. Hyvinvointikertomus on keskeinen hyvinvointijohtamisen työkalu kunnissa. Kuntaliiton mukaan hyvinvointikertomus:

- Tuo esiin kunnassa esiintyviä kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä haasteita.
- Ohjaa kunnan eri toimijoiden toimintaa ennaltaehkäisevään ja edistävään suuntaan.
- Kokoo monipuolisesti tietoa väestön ja väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä.
- Tukee sosioekonomisten hyvinvointi- ja terveyserojen tunnistamista sekä toimenpiteiden oikeaa kohdentamista.

Lisäksi hyvinvointikertomus vahvistaa poikkihallinnollista toimintaa. Sipilän hallituksen hallitusohjelmassakin on tavoitteena, että terveyden edistäminen ja varhainen tuki ovat vahvistuneet poikkihallinnollisesti mm. päätöksenteossa. Hyvinvointikertomus luo ja ylläpitää toimintakäytäntöjä ja on osa toimeenpano-organisaation toimintaa. Hyvinvointikertomuksen avulla kuvataan kunnan väestön hyvinvoinnin tilaa ja saadaan koottua oleellinen hyvinvointitieto osaksi kunnan suunnittelua ja päätöksentekoa. Hyvinvointikertomus laaditaan vähintään valtuustokausittain ja sen toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan vuosittain kunnan vuosikellon mukaisesti.

1.2 Velvoite hyvinvointikertomuksen laadintaan

Kuntalain (1 §) mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää lainsäädäntöä on runsaasti, samoin siihen liittyviä suunnitelmia, ohjelmia ja hankkeita.

Kaupungin kaikkien toimialojen työllä on vaikutuksia kuntalaisten kokemaan terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvinvointikertomus on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita, ja se on ollut käytössä Hyvinkäällä vuodesta 2006. Terveystuolilaki, joka tuli voimaan vuonna 2011, teki hyvinvointikertomuksen laadinnan velvoittavaksi. Hyvinvointikertomus on sovittu Hyvinkäällä myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisen seurannan ja arvioinnin välineeksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2014-2017, ja sitä päivitettiin vuoden 2016 alussa (Kh 18.1.2016 / §4).

Hyvinvointikertomus toimii Hyvinkäällä myös vanhuspalvelulain mukaisena suunnitelmana ikääntyneen väestön tukemiseksi yhdessä Hyvinkään kaupungin ikääntymis- ja vammaispoliittisen ohjelman kanssa.

Vuonna 2015 voimaan tullut sosiaalihuoltolaki edellyttää, että kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden sekä lasten ja nuorten hyvinvointia ja poistettava epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä (8 § ja 9 §). Tulevina vuosina hyvinvointikertomusta on tarpeen kehittää siten, että se vastaa myös uuden sosiaalihuoltolain mukaisiin erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seurantaraportteihin.

”Strategisessa suunnittelussa kunnan on asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia. Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot.” (Terveydenhuoltolaki)

”Kunnan on seurattava asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.” (Terveydenhuoltolaki)

”Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.” (Vanhuspalvelulaki)

”Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, kuntalain (365/1995) 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta.” (Vanhuspalvelulaki)

1.3 Hyvinkään laaja hyvinvointikertomus 2017-2020

Vuodesta 2016 lähtien Hyvinvointikertomus on laadittu kaksivaiheisesti siten, että edellisen vuoden/valtuustokauden Hyvinvointikertomus on kaupunginvaltuuston käsittelyssä tilinpäätöksen yhteydessä. Hyvinvointisuunnitelma käsitellään talousarvion kanssa samassa aikataulussa. Hyvinvointikertomuksen tietojen pohjalta laaditaan hyvinvointiryhmän ehdotukset terveyttä ja hyvinvointia esittäviksi toimenpiteiksi. Ehdotukset huomioidaan talousarvion ja kaupunkistrategian vuositavoitteiden valmistelussa. Tällä menettelyllä saadaan hyvinvointitieto tuotua entistä paremmin osaksi talouden ja toiminnan suunnittelua.

Vuoden 2016 hyvinvointikertomus laadittiin ensimmäistä kertaa uudella sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineellä. Kuntaliiton omistama työväline tarjoaa entistä paremman mahdollisuuden hyödyntää hyvinvointitietoa päätöksenteossa. Työvälineen kautta voidaan tarjota esimerkiksi luottamushenkilöille ja virkamiesjohdolle pääsy tarkastelemaan hyvinvointikertomusta ja sen indikaattoreita. Lisäksi työvälineen kautta julkaistaan hyväksytyt hyvinvointikertomukset kaikkien kuntalaisten nähtäville.

2 INDIKAATTORIT HYVINVOINNIN ARVIOINNISSA

Hyvinvoinnin nykytilan arviointi perustuu indikaattoritietoihin, jotka koostuvat omista tuoreista kyselyistä, sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineessä valmiina olevista Sotka.netin tilastotiedoista sekä muista tilastotiedoista.

2.1 Kyselyt

Yrityskyselyt ja tutkimukset

Hyvinkään elinvoimaisuuden arvioinnissa on aineistona käytetty useita eri tutkimuksia ja kyselyitä. Elinkeinoelämän Keskusliitto (jäljempänä EK) tekee joka toinen vuosi Kuntaranking-tutkimuksen, jossa arvioidaan kunnan elinvoimaisuutta tilastojen ja yritysjohtajille tehtyjen kyselyiden perusteella.

Suomen Yrittäjät ry tekee joka toinen vuosi Elinkeinopoliittisen mittaristokyselyn. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Suomen Yrittäjien jäsenkunnan käsityksiä kuntien elinkeinopoliitikasta sekä kuntien ja yrittäjien yhteistyön kehittymisestä. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin sähköposti-informoituna internet-kyselyinä.

Keskuskauppakamari on tutkinut vuodesta 2000 lähtien alueellisten tekijöiden vaikutusta yritysten kilpailukykyyn ja sijoittumiseen Suomessa. Koko maan kattava Alueiden kilpailukyky 2016 -selvitys perustuu 1122 Suomessa toimivan yrityksen vastauksiin. Kaikki vastaajat ovat kauppakamarien jäseniä. Kyselyn toteutti Taloustutkimus Keskuskauppakamarin toimeksiannosta. Kysely tehtiin yhteistyössä kauppakamarien kanssa. Yritykset vastasivat kyselyyn Internet-pohjaisella kyselyohjelmalla keväällä 2016.

Elämäni Sankari ry:n hyvinvointikyselyt

Elämäni Sankari ry on ehkäisevän päihdetyön järjestö, joka tekee kohtaavaa työtä pääosin kouluissa ja oppilaitoksissa aina alakoulusta toiselle asteelle. Kohtaava työ tarkoittaa ihmisten välistä kanssakäymistä, vuorovaikutusta, tiedon jakamista sekä vaikuttamista arvoihin ja asenteisiin. Yhdistys tekee vuosittain hyvinvointikyselyn kaikille Hyvinkään yläkoulujen oppilailta. Vastaajia on vuosittain noin tuhat. Kysely toteutetaan Webropol-ohjelmalla, johon koulut saavat erillisen ohjeistuksen. Itse kyselyssä on 26 kpl hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä. Kyselyllä pyritään saamaan kokonaiskuva yläkouluikäisten hyvinvoinnista. Hyvinvointikysely on toteutettu vuodesta 2009 alkaen ja tuorein kysely tehtiin syksyllä 2016.

Pelikirjan valmisteluvaiheen kyselyt 2016

Pelikirjan (kaupunkistrategia vuosille 2017-2027) tiedonkeruvaiheen osana hyödynnettiin kuntalaisille, alueella toimiville yrityksille sekä henkilöstölle suunnattuja kyselyjä. Kyselyt toteutettiin maaliskuussa 2016, ja niiden avulla valmistelun tueksi saatiin kaikkiaan noin 1200 kuntalaisen, 400 kaupungin työntekijän ja 100 alueella toimivan yrityksen näkemykset ja kehittämisideat.

Kyselyjen avulla kartoitettiin kuntalaisten, henkilöstön ja yritysten näkemyksiä Hyvinkään vahvuuksista sekä asioista, joiden osalta Hyvinkäällä on vastaajien näkemyksen mukaan eniten parannettavaa. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli kuulla, minkälaiseksi kaupungiksi vastaajat toivovat Hyvinkään 5–10 vuoden kuluessa kehittyvän.

Kyselyt kohdennettiin henkilöstölle, alueella toimiville yrityksille sekä kaikille kuntalaisille suunnattuna yleiskyselyinä. Tämän lisäksi senioreille, nuorille, äskettäin Hyvinkäälle muuttaneille sekä päiväkotikäisten vanhemmille laadittiin erilliset kohderyhmäkohtaiset kyselyt.

Hyvinvointiselvitys Hyvinkää - kuntalaisten palvelutarpeet ja koettu hyvinvointi 2015

Hyvinkään kaupunki ja Sosiaalialan Osaamiskeskus Sosiaalitalo Oy toteuttivat hyvinvointiselvityksen kuntalaisten palvelutarpeesta ja koetusta hyvinvoinnista huhti-toukokuussa 2015. Toteutetun selvityksen tavoitteena oli tukea kunnan suunnittelu- ja kehittämistyötä tuottamalla tietoa, jota tarvitaan palveluiden suunnittelussa, kohdentamisessa ja kehittämisessä, sosiaalisten ja kansanterveydellisten ongelmien ennaltaehkäisyssä ja terveyserojen kaventamisessa sekä laadittaessa kunnan hyvinvointikertomusta sekä eri ikäryhmiä koskevia hyvinvointiohjelmia.

Selvityksellä vahvistettiin myös kuntalaisten osallisuutta tarjoamalla heille väylä, jonka kautta he voivat ilmaista viranomaisille ja päättäjille olennaisia asioita elinoloistaan. Selvitys toteutettiin sähköisellä alustalla, mikä lie-nee vaikuttanut vastaamismahdollisuuksiin ja –halukkuuteen. Toisaalta sähköisten yhteyksien ja teknologian saatavuus on jo niin laajaa, että hyvin suuri osa kuntalaisista on jo niiden tavoitettavissa. Sähköinen toteutus on antanut vastausmahdollisuuden laajalti, mutta jättänyt tavoittamattomiin esim. iäkkäimmät ikäihmiset sekä yhteiskunnan heikompiosaiset. Näiden kuntalaisten kokemusten ja näkemysten saaminen kunnan asiantuntijoiden ja päättäjien tietoon on jatkossa haaste.

Vastaajia oli yli 500, joista neljä viidesosaa naisia. Suurin osa heistä oli aktiivisesti työelämässä olevia. Yli 65 –vuotiaita oli 13,2 % vastaajista ja alle 25-vuotiaita 5,6%. Yksin asuvia oli 17 %. Apua ja tukea vastaajat pyrkivät ensisijaisesti hakemaan läheisiltä (puoliso, lapset, sukulaiset, ystävät jne.). Järjestöt ja seurakunta eivät näyttäytyä avun tarjoajina vielä kovin aktiivisesti.

Turvallisuuskyselyt 2012 ja 2015

Hyvinkään kaupunki osallistui vuonna 2012 Rikoksentorjuntaneuvoston turvallisuuskysely –pilottihankkeeseen. Kysymyssarjassa oli kaikkiaan 33 kysymystä, niistä peräti seitsemän (7) oli avoimia eli vastaaminen tapahtui sanallisesti. Kysymyksistä 11 oli ns. taustakysymyksiä, joilla kartoitettiin vastaajan profiilia. Väestörekisterikeskus poimi 1500 hyvinkääläistä eri-ikäistä vastaajaa satunnaisotannalla. Heille postitettiin kysely. Vastaaminen oli mahdollista joko sähköistä tai paperista lomaketta käyttäen. Vastauksia saatiin kaikkiaan 632. Paperiset vastaukset syötettiin kaupungin työntekijöiden toimesta sähköiselle alustalle (webropol).

Pilottivaiheen kokemusten perusteella kyselyn kysymyksiä karsittiin ja osin kehitettiin. Vuoden 2015 kysymyssarjassa oli kaikkiaan 27 kysymystä, niistä 11 oli edelleen taustakysymyksiä. Yksi kysymyksistä oli kokonaan avoin, ja neljässä kysymyksessä vastausta saattoi tämentää sanallisesti. Vastaajien otanta oli määrältään sama 1500 henkilöä. Vastaaminen oli mahdollista pelkästään sähköiselle alustalle (webropol). Vastauksia saatiin kaikkiaan 495.

Vastanneiden taustatiedot eivät juuri eronneet näissä kahdessa kyselyssä. Tyypillinen vastaaja oli 31 – 65 -vuotias, parisuhteessa elävä, vakituudessa työssä käyvä nainen, jolla oli keskiasteen koulutus. Hän asui taajama-alueella omakotitalossa omistusasunnossa. Samassa taloudessa ei asunut alle 18-vuotiaita lapsia.

Hyvinkään kylien kehittämistoiveiden kartoitus 2014 ja työpaja 2017

Hyvinkään kaupunki on perustanut kyläasiain neuvottelukunnan vuonna 2011. Neuvottelukunnassa ovat kylistä edustettuina Ahdenkallio-Ylentola, Kaukas, Kytäjä, Noppo, Palopuro, Ridasjärvi ja Usmi. Kaupunginhallitus on nimennyt neuvottelukuntaan viisi edustajaa. Puheenjohtajana on toiminut kaupunginjohtaja.

Neuvottelukunta on valmistellut ”Hyvinkään kylien kehittämistoiveiden kartoitus; Kylien kehittämistoiveet ja työnjako kylien, kaupungin ja muiden toimijoiden välillä” - raportin.

Huhtikuussa 2017 järjestettiin työpaja, jossa kartoitettiin kylien vahvuuksia ja erityispiirteitä sekä viestintään ja markkinointiin liittyviä ideoita. Työpajaan osallistui kylien edustajia, kaupunginhallituksen edustajia ja henkilöstöä.

2.2 Sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineen indikaattorit

Sähköinen hyvinvointikertomus –työväline sisältää monipuolisesti indikaattoreita hyvinvoinnin eri osa-alueilta. Työväline hakee indikaattoritiedot automaattisesti indikaattoripankki Sotkanetistä, joka on Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tietopalvelu. Se tarjoaa kaikista Suomen kunnista viimeisimpään voimassa olevaan kuntajakoon perustuen keskeisiä väestön hyvinvointia ja terveyttä koskevia tietoja vuodesta 1990 alkaen.

Työvälineessä olevat indikaattorikonaisuudet ovat seuraavat:

- Talous ja elinvoima
- Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
- Nuoret ja nuoret aikuiset
- Työikäiset
- Ikäihmiset
- Kaikki ikäryhmät

3 INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI

Hyvinvointilanteen tarkastelu on keskeinen osa hyvinvointikertomusta. Indikaattorien ja muiden saatavilla olevia tietolähteiden perusteella hyvinvointiryhmä on arvioinut Hyvinkään hyvinvointilanteen ja palvelujärjestelmän vahvuuksia sekä haasteita. Indikaattoritietoja ei selkeyden vuoksi sisällytetä varsinaiseen hyvinvointikertomukseen, mutta niihin pääsee tutustumaan sähköinen hyvinvointikertomus -työvälineen kautta.

3.1 Talous ja elinvoima

Talous

Muiden kuntien tavoin myös Hyvinkää on paininut koko 2000-luvun taloudellisten haasteiden kanssa. Pääosa tilikausista on ollut alijäämäisiä ja mahdollinen ylijäämä on ollut mahdollinen vain käyttöomaisuuden myyntivoittojen ansiosta. Lisäksi kaupungin lainakanta on moninkertaistunut. Vaikka Hyvinkään kaupungin taloudellisessa kehityksessä onkin ollut ongelmia, Hyvinkään taloudellinen tilanne on hieman parempi kuin yleisesti kuntasektorissa tai saman kokoluokan kunnissa. Kaupungin erinomainen sijainti, hyvä toimialarakenne sekä tasainen, jatkuva ja säännöllinen kasvu antavat myös talouden näkökulmasta hyvät edellytykset hallitulle jatkokehitykselle.

Vuosi 2016 oli taloudellisessa mielessä tärkeä. Muun muassa merkittävistä valtionosuusleikkauksista johtunut alijäämäisten tilinpäätösten kausi vaihtui ylijäämään. Osin käänne johtui kertaluontoisista, ei-pysyvistä, verorahoituseristä, erikoissairaanhoidon palautuksista ja kilpailukykysovimuksen määräaikaisista lomarahaleikkauksista. Talouden käänteen taustalla on kuitenkin myös useamman vuoden aikana tehty määrätietoinen talouden tasapainotustyö, jossa kaupungin palvelutuotantoa ja sen kustannuksia on arvioitu kriittisesti.

Kaupungin talouden erityisenä haasteena on kaupunkikonsernin velkaantumisen hallitseminen: konserniverkka kasvaa merkittävästi sairaalainvestoinnin myötä.

Käyttötalouden tasapainon osalta vuodet 2018-2019 ovat tärkeitä: verorahoituksen kasvua rajoittavat muun muassa aiemmin tehdyt päätökset valtionosuusleikkauksista ja käyttötalouden menojen kasvu tulisi pystyä sopeuttamaan enintään tulo-rahoitusta vastaavaksi. Tämä korostuu, kun vuosikaterahoituksen tarve kasvaa erityisesti sivistystoimen palveluverkkoinvestointien ja kaupungin kasvuinvestointien rahoituksessa.

Elinvoima

Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) teettämässä kuntaranking-tutkimuksissa Hyvinkään tulokset ovat selvästi nousseet vuosien 2015 ja 2017 välillä. EK:n tutkimuksessa selvitetään joka toinen vuosi, miten vetovoimaisia Suomen eri seutukunnat ja kunnat ovat yritystoiminnan kannalta. Kunnat pisteytetään tilastotiedon ja kyselyn tuloksien perusteella. Hyvinkää sijoittui vuonna 2015 tutkimuksessa enintään 50 000 asukkaan kuntien vertailussa sijalle 15 (53 pistettä) ja vuonna 2017 sijalle 5 (69 pistettä) ks. taulukko 1. Myös Suomen yrittäjien teettämässä kunnan elinkeinopoliittikkaa arvioivissa kyselytutkimuksissa Hyvinkään tulokset ovat parantuneet vuosien 2014 ja 2016 välillä. Elinkeino- ja elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO) -kyselyllä kartoitetaan joka toinen vuosi kuntien ja yrittäjien yhteistyötä sekä elinkeinopoliittikan tilaa valtakunnallisesti, alueellisesti ja kuntakohtaisesti. Kokonaisarvosana oli vuonna 2014 6,5 ja vuonna 2016 7,1.

Taulukko 1. EK:n kuntaranking 2017: enintään 50 000 asukkaan kuntien vertailu. Lähde: Elinkeinoelämän Keskusliitto EK.

KUNTA JA SEN SIIJOITUS	KOKONAIS-PISTEET	SIIJOITUS 50 KUNNAN VERTAILUSSA
1. Kaarina	85	1
2. Lieto	83	2
3. Nurmijärvi	73	3
4. Kerava	70	4
5. Hyvinkää	69	5
6. Järvenpää	64	9
7. Rauma	64	10
8. Porvoo	64	11
9. Riihimäki	62	12
10. Lohja	62	13
11. Kauhava	60	17
12. Kangasala	60	18
13. Uusikaupunki	55	21
14. Kirkkonummi	52	25
15. Kokkola	50	27

Keskuskauppakamari teki vuonna 2016 kyselyn jäsenyritystensä yritysjohtajille. Kyselyn avulla tutkitaan alueellisten tekijöiden vaikutusta yritysten kilpailukykyyn ja sijoittumiseen Suomessa. Kyselyn tuloksissa Riihimäen-Hyvinkään alueen kehittämiskohteiksi nousi esiin muun muassa hotellitarjonnan ja kapasiteetin kehittäminen, yritysmyönteisen kaavoituksen ja rakentamiskäytäntöjen kehittäminen, alueen vetovoimaisuus, yritys-toiminnan lähtökodit alueen sisällä vaihtelevat ja oppilaitosten pitäminen alueella.

Pelikirjan valmisteluvaiheen kyselyyn vastanneet yritykset painottivat Hyvinkään ehdottomasti tärkeimpinä vahvuuksina hyviä kulkuyhteyksiä ja keskeistä sijaintia. Toisaalta varsin monessa yrityksessäkin Hyvinkään vahvuuksina nostettiin esiin luonnonläheisyys, kaupungin sopiva koko ja palvelujen läheisyys. Lisäksi yrittäjät kertoivat, että yritystoiminnan näkökulmasta Hyvinkään vahvuuksia ovat: edullisempi tonttitarjonta, ruuhkattomuus, työvoimaa saatavilla ja palvelut lähellä, verkostoituminen (yritykset; kaupunki; oppilaitokset), logistinen sijainti; lentoaseman ja satamien läheisyys, kasvava/kehittyvä, yrittäjämönteinen kaupunki. Vastaajien mukaan kaupungilla on eniten parantamisen varaa lupien joustavassa käsittelyssä, yrityspalvelujen monipuolisuudessa sekä hankintatoimen ja yritysten välisen yhteistyön kehittämisessä. Kokonaisuudessaan yrittäjät pitivät Hyvinkäästä hyvänä paikkana yrittämiselle. Hyvin merkittävä osa arvioi oman yrityksensä toimivan Hyvinkäällä viiden vuoden kuluttua. Yritystoiminnan osalta suurimmat kehitysmahdollisuudet liittyvät yritysten kertoman mukaan Hyvinkään sijaintiin osana Helsingistä Tampereelle ulottuvaa kasvukäytävää. Runsaasti kannatusta sai myös tuote- ja palveluinnovaatioihin panostaminen sekä toisaalta paikalliset markkinat ja yritysten verkostoituminen.

Yritykset toivovat kaupungin panostavan tulevaisuudessa erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- toimintojen monipuolinen kehittäminen, tasapuolisuus, liikennejärjestelyt ja tonttitarjonta, houkuttelevuus
- byrokratian vähentäminen, sujuvat lupaprosessit
- keskustan kehittämisen jatkuminen
- kaupungin hankintojen kehittäminen

Yritysten arvioiden mukaan Hyvinkään kannattaisi korostaa ”keihäänkärkinään” / erottautumistekijöinä seuraavia asioita:

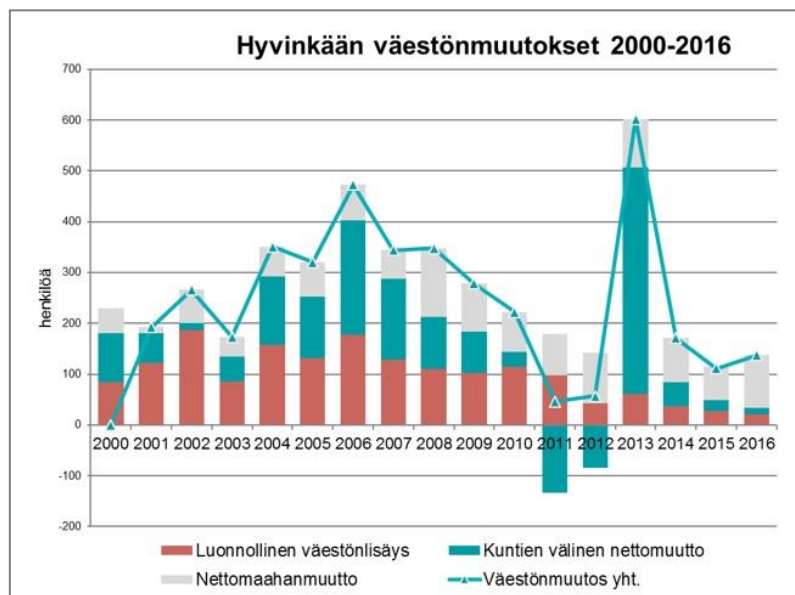
- sijainti, edulliset yrittämis- ja asuinkustannukset, ”kaikki lähellä”, koulutus
- ”hissipääkaupunki”, mielikuvat tuovat vetovoiman, teknologiakeskittymä
- yritysystävällinen, matala byrokratia, joustavuus ja yhteistyön rakentaminen
- luontomatkaileuyrittäjyys, Sveitsi ja Kytäjä-Usmi.

Hyvinkäällä alueen elinvoimaisuutta on pyritty lisäämään erityisesti luontomatkailuun panostamalla. Luontoreittejä on kunnostettu ja seitsemän uutta luontopolkua valmistuu vuoden 2017 aikana. Erityisesti Sveitsin alueen kehittämiseen on alettu panostaa. Sveitsin alue sekä Kytäjä-Usmi ulkoilualue ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä monipuolisten ulkoilu- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien ansiosta. Myös Hangonsillan alue on merkittävä rakentamiskohde asuntorakentamisen sekä uuden lukion ja monitoimitalon vuoksi.

Kehittyvä kaupunkikeskusta on tärkeä vetovoimatekijä Hyvinkäällä. Kaupunkikeskustan kehittäminen on olennainen osa kaupungin tulevaisuuteen panostamista, alueen elinvoimaisuuden lisäämistä ja imagon parantamista. Keskustassa sijaitsevat monipuoliset palvelut. Hyvinkään ydinkeskustassa sijaitsee Suomen seitsemänneksi suurin kauppakeskus Willa. Kävijämäärä on kasvanut vuosien 2013-2015 aikana, mutta myynti on hieman pudonnut vuonna 2015. Kävijämäärä oli vuonna 2013 6,7 miljoonaa kävijää, vuonna 2014 6,8 miljoonaa ja vuonna 2015 7,1 miljoonaa. Myynti oli vuosina 2013 ja 2014 179 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 178 miljoonaa euroa. Hyvinkään kaupunkiyhdistys on aktiivinen toimija kaupunkikeskustan kehittämisessä. Hyvinkään kaupunkiyhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää kaupungin kehittymistä ja elinvoimaisuutta sekä edistää tunnettua, saavutettavuutta ja viihtyvyyttä. Lisäksi kaupunkiyhdistys kehittää yrittäjien, kiinteistön omistajien, oppilaitosten ja kaupungin yhteistoimintaa keskustaa koskeissa asioissa.

Hyvinkäällä yritysneuvontaa tarjoaa yrityksille YritysVoimala Oy, joka on Hyvinkään, Riihimäen, Hausjärven ja Lopen omistama yrityspalveluyhtiö, joka palvelee seutukunnan yrityksiä. Yhteistyön ja tukipalveluiden avulla apua saavat niin toiminnassa olevat kuin myös perustettavat yritykset. YritysVoimala tarjoaa maksutonta perusneuvontaa kaikille talousalueen yrityksille. Perusneuvonta kattaa yrityksen kehittämisen ja liiketoiminnan suunnittelun avustamisen, neuvonnan markkinointiin, hallintoon, henkilökuntaan, sukupolven vaihdoksiin ja rahoitukseen liittyvissä asioissa. YritysVoimala avustaa yrityksiä myös verkostoitumisessa ja toimitilojen etsimisessä alueelta. Asiakastapaamisia Hyvinkäällä on ollut vuonna 2016 333 kpl.

Keskeinen kaupungin elinvoimaisuuteen vaikuttava tekijä on väestönkasvu. Hyvinkään väkiluku on kasvanut joka vuosi 2000-luvulla. Väestönkasvu on kuitenkin ollut maltillista. Vuonna 2016 asukasmäärä lisääntyi 137 asukkaalla. Suhteellinen väestönlisäys oli 0,3 %. Tilastokeskuksen mukaan Hyvinkään ennakkoväkiluku vuoden lopussa oli 46 600. Viime vuosina syntyneiden lasten määrä on laskenut selvästi. Viime vuonna Hyvinkäällä syntyi vain 395 lasta. Luonnollinen väestönlisäys vuonna 2016 oli vain 21 henkilöä. Oheisesta kuvasta (Kuva 1.) ilmenee, mistä osa-alueista vuosittainen väestönlisäys on koostunut vuosina 2000-2016.

Kuva 1. Väestönmuutokset vuosina 2000-2016. Lähde: Tilastokeskus.

Vahvuudet

- kärkiyritysten vakaa tilanne
- sijainti metropolialueella
- Hyvät kulkuyhteydet
- logistinen sijainti (lentoasema, satamat)
- edullisempi tonttitarjonta
- ruuhkattomuus
- työvoiman saatavuus
- kasvava / kehittyvä kaupunki
- yrittäjämönäinen kaupunki
- verkostoituminen (yritykset, kaupunki, oppilaitokset)
- kasvava väestömäärä
- tiivis kaupunkirakenne
- Suomen seitsemänneksi suurin kauppakeskus Willa ydinkeskustassa

Haasteet

- syntyvyys on laskenut
- nettomuutto on maltillista
- haasteellinen väestörakenne
 - korkea ikääntyneiden osuus ja alhainen syntyvyys
 - alhainen lapsiperheiden osuus perheistä suhteessa vertailukuntiin
 - vertailukuntia alhaisempi koulutustaso
 - korkea yhden hengen asuntokuntien määrä

3.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman vuoden 2015 kouluterveyskyselyn tuloksia ei ole käytettävissä Hyvinkään osalta, joten myöskään näitä tietoja ei ole saatavilla sotkanetistä.

Varhaiskasvatuspaikka on pystytty järjestämään kaikille lapsille lain mukaisesti. Hyvinkäällä varhaiskasvatusta järjestetään pääsääntöisesti kokoaikaisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Muussa tapauksessa varhaiskasvatusta tarjotaan 20h/vko. Varhaiskasvatushakemuksessa huoltajat antavat tarvittavan selvityksen 20 tuntia / viikko laajemmasta hoidon tarpeestaan. Hyvinkääläisistä 0-6 vuotiaista lapsista noin 72% käytti varhaiskasvatuspalveluita. Prosentuaalinen osuus on kasvanut neljän viimeisen vuoden aikana melkein viidellä prosentilla (67,8 -> 72,6). Varhaiskasvatuspalvelut laativat kaikille lapsille lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteistyössä huoltajien kanssa. Monikulttuurisuus on lisääntynyt myös varhaiskasvatuspalveluissa. Vuonna 2016 Hyvinkään varhaiskasvatuksen piirissä oli reilu 200 monikielistä lasta, joista virallisesti suomi toisena kielenä-lapsia oli 130. Virallisten äidinkielen lisäksi Hyvinkäällä varhaiskasvatuksessa olevilla lapsilla oli 25 eri äidinkieltä. Näiden lisäksi perheissä puhuttiin 9 muuta kieltä. Yhteensä kieliä löytyi 34.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden määrä väheni THL:n ennakkotietojen mukaan vuoden 2015 tilanteeseen verrattuna. Vuonna 2016 oli 0-17 vuotiaista 1,9 % sijoitettu kodin ulkopuolelle, kun vastaava luku vuonna 2015 oli 2,1 %. Lisäksi sijoitukset painottuvat entistä enemmän perhehoitoon, sillä 60 % kaikista sijoitusvuorokausista on keskittynyt perhehoitoon, mikä on myös valtakunnallisesti erinomainen luku. Käänneparempaan on saavutettu määrätietoisella panostamisella ennalta ehkäisevään lastensuojeluun ja muuhun perhepalveluun, esim. perustamalla v. 2015 varhaisen tuen yksikön Nopsan. Myös lastensuojelun avohuollon piirissä on entistä vähemmän lapsia: 2015 5 % ja vuonna 2016 3,3 %. Osaltaan tähän vaikuttaa vuoden 2015 lakimuutokset, joiden seurauksena suuri osa lastensuojelun piirissä olevista lapsista siirtyi perhepalveluiden piiriin. Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus kaikista lapsiperheistä jatkoi kasvuaan, vaikka kokonaisuutena toimeentulotukimenot ja -asiakasmäärät pienenevätkin. Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 0-17-vuotiaiden suhteellinen osuus on pysynyt vuosina 2013-2015 lähes samalla tasolla. Vuonna 2015 osuus oli 0,56 prosenttia, joka oli vertailukuntiin ja koko maan keskiarvoon verrattuna suurin. Vuonna 2015 laitoshoidon hoitopäiviä oli 0-16-vuotiailla Hyvinkäällä 155,3 / 1000 vastaavanikäistä. Määrä oli vertailukuntia ja koko maan keskiarvoa suurempi. Määrä on kuitenkin laskenut huomattavasti vuoden 2013 tasosta (258,6).

Elämäni Sankari ry tekee vuosittain kyselyn 7.-9. luokkalaisille. Alla olevassa taulukossa (Taulukko 2.) ilmenee vuosien 2009-2016 välillä tapahtunut päihdekulttuurin muutos. Raittiiden yläkoululaisten määrä on kasvanut ja päihteiden käyttö on vähentynyt. Samaan aikaan huumetarjonta on lievässä kasvussa. Yläkoululaisista 2 % vastasi käyttäneensä huumeita vuonna 2016. Kyselyissä on myös tullut esiin, että päihteidenkäyttö ja muut elämänhallinnan ongelmat polarisoituvat pienelle ryhmälle. Suurin osa yläkoululaisista voi hyvin, mutta pienelle osalle voidaan katsoa kasaantuneen monia ongelmia. Kaikista vastaajista 46 % (496 oppilasta) vastasi kyselyssä, että he eivät tiedä, mistä paikkakunnalta voit saada apua päihteisiin liittyvissä huolenaiheissa. Päihdekulttuurin positiivisen muutoksen rinnalla on kyselyissä tullut esiin elämänhallinnan puutteen lisääntyminen. Kyselyn mukaan 7.-luokkalaisista 16 % menee koulupäivinä nukkumaan klo 24 mennessä tai sen jälkeen, 8.-luokkalaisista 25 % ja 9.-luokkalaisista 46 %. 7.9.-luokkalaisista 13 % prosenttia liikkuu (liikuntaa yhtäjaksoisesti vähintään 45 minuuttia) kerran viikossa tai harvemmin. 7.-9.-luokkalaisista 9 % itse kokee, että viihde-elektroniikka syrjäyttää tärkeitä asioita elämässä. 8 % 7.-9.-luokkalaisista käyttää energiajuomia päivittäin tai lähes päivittäin. 7.-9.-luokkalaisista 6 % vastasi, ettei heillä ole läheistä ystävää. Tämä tulos on koko maan tasolla ja on pysynyt samalla tasolla vuosittain.

Taulukko 2. Päihdekulttuurin muutos vuosina 2009-2016. Lähde: Elämäni Sankari ry.

	2009	2015	2016	Muutos 2009-2016
Tupakointi	13,0 %	9,0 %	6,0 %	7,3
Alkoholin humalajuominen	27,6 %	15,0 %	12,0 %	15,6
Huumetarjonta	12,0 %	14,0 %	15,0 %	3
Pitää päihdekeskusteluja erittäin/melko tärkeinä	67,7 %	76,0 %	79,0 %	11,3
Vastaajien määrä	900	1135	1078	

Matalan kynnyksen Nopsa -palvelupiste tarjoaa perheille tukea arjen haasteisiin. Palvelupisteestä saa neuvontaa, tukea ja apua joustavasti ja nopeasti. Arkea kuormittavia haasteita voivat esimerkiksi olla perheenjäsenen sairaus, uupumus, vanhempien parisuhdeongelmat, avioero, lapsen kasvatuspulmat tai muu kuormittava elämäntilanne. Tarvittaessa arvioidaan myös lastensuojelun tarve. Tuen muoto voi olla esimerkiksi kotiin annettavaa lapsiperheiden kotipalvelua, perheohjausta tai muuta sosiaali- ja terveystoimen tuottamaa lapsiperheiden palvelua. Lapsiperheiden palveluita antavat sosiaali- ja terveystoimessa mm. perheneuvola, nuori-soasema, perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu tai perheasioiden sovittelu. Nopsa ottaa vastaan myös viranomaisten yhteydenotot sosiaalihuollon tarpeessa olevasta asiakkaasta ja lastensuojeluilmoitukset.

Pelikirjan valmisteluvaiheessa tehtiin oma kysely päiväkotikäisten lasten vanhemmille. Kyselyyn vastanneiden vanhempien vastaajajoukkoon mahtui niin yhden lapsen perheitä kuin moni-lapsisiakin (2-4) perheitä. Päiväkotiikäisten vanhemmat ovat erityisen tyytyväisiä Hyvinkään luonnonläheisyyteen, kaupallisiin palveluihin ja monipuolisiin asumisen vaihtoehtoihin. Vastaajat arvioivat tyytyväisyytensä asteikolla 1-5. Mikään arvioiduista osa-alueista ei jäänyt alle arvon 3, mutta vastausten perusteella eniten kehitettävää näyttäisi olevan koko perheen tapahtumatarjonnassa sekä kohtuuhintaisten asuntojen saatavuudessa. Lapsille ja lapsiperheille suunnattujen palvelujen toimivuus ovat pienten lasten vanhemmille tärkeitä. Tärkeimmiksi kaupungin palveluiksi lapsiperheiden kannalta nousivat tämän vastaajajoukon vastauksissa päivähoito, perusopetus ja oppilashuolto sekä neuvolapalvelut. Kun päiväkotikäisten lasten vanhemmilta kysyttiin, mihin asioihin he toivovat elämässään olennaista muutosta, vastasivat vanhemmat seuraavasti: lähes 35 % toivoisi muutosta paikalliseen kulttuuritarjontaan ja 30 % taloustilanteeseensa. Lähes kolmannes vastasi toivovansa olennaista muutosta avunsaantimahdollisuuksiin sekä lasten hyvinvointiin. Päiväkotiikäisten lasten vanhemmat toivoisivat myös Hyvinkään sisäisen julkisen liikenteen parempaa toimivuutta, parannusta asumisen olosuhteisiin ja harrastusmahdollisuuksiin. Noin joka viides vastaajista kertoi toivovansa olennaista muutosta ystäväys- ja sukulaisuussuhteisiin. Yli puolet kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että lapsiperheille suunnattujen palvelujen kehittämisessä tulisi painottaa erityisesti nopeaa ja helppoa avunsaantia. Joka toinen nosti esille eri toimijoiden välisen sujuvan yhteistyön sekä toisaalta perheen voimavarojen tunnistamisen ja tukemisen tärkeyden. Edelleen yli kolmannes vastanneista oli sitä mieltä, että palvelujen kehittämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota lapsen kuulemiseen, luottamukseen ja lapsiperheiden yksilöllisyyteen.

Vahvuudet

- varhaiskasvatuspaikka on pystytty järjestämään kaikille lapsille
- suurin osa yläkoululaisista voi hyvin
- yläkoululaisten päihdekulttuurin muutos
- matalan kynnyksen Nopsa-palvelupiste

Haasteet

- koko ajan kasvava maahanmuuttajaväestö luo haasteita palvelujen järjestämiselle
- yläkoululaisten elämänhallinnan heikentyminen
- huumeita on tarjottu yläkoululaisille aiempia vuosia hieman enemmän

3.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorisotyöttömyys on laskenut vuoden 2016 ja 2017 aikana. Maaliskuussa 2017 nuorisotyöttömiä oli edellisvuoteen verrattuna 21 % vähemmän. Toimeentulotukea saaneiden 18-24-vuotiaiden osuus on koko maan keskiarvoa korkeampi, mutta vertailukuntiin verrattuna keskitasoa. Lastensuojelun avoimuollolisten tukitoimien piirissä 18-20-vuotiaita vuoden aikana olleiden osuus on kasvanut hieman. Osuus (2016 6,3 %) on vertailukuntien korkein. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 18-20-vuotiaiden suhteellinen osuus koko maan keskiarvoa alempi. Vertailukunnista Tuusulassa ja Riihimäellä osuus on korkeampi. Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 15-24-vuotiaiden osuus on kasvanut viime vuosien aikana. Vertailukunnista vain Riihimäellä ja Järvenpäässä osuus oli korkeampi. Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 18 - 24-vuotiaiden nuorien määrä on vertailukuntiin nähden kolmanneksi korkein. Vuoden 2015 määrä on hieman kasvanut vuodesta 2014.

Pelikirjan valmisteluvaiheessa tehtiin nuorille oma kysely. Kun kyselyyn vastanneet nuoret kertoivat vastauksissaan heille tärkeistä asioista, vastauksissa korostuivat etenkin perheen / kodin, kavereiden ja harrastusten merkitys. Myös hyvät liikuntamahdollisuudet ovat monelle nuorelle tärkeitä. Toisaalta nuorten vastauksissa nousee selkeästi esiin keskustassa sijaitseva kauppakeskus Willa. Lähellä sijaitsevat palvelut ovat nuorille tärkeitä, samoin toisaalta hyvät kulkuyhteydet muihin kaupunkeihin. Yksi huomionarvoinen asia on myös turvallisuus, oman kotikaupungin turvallisuus on nuorille tärkeä asia. Kyselyyn vastanneista 500 nuoresta enemmistö (76 %) kertoo tietävänsä, mistä he voivat tarvittaessa hakea keskusteluapua. Vastaavasti kuitenkin niinkin suuri osuus kuin 24 % vastasi, etteivät he tiedä, mistä apua ja tukea voi hakea. Nuorilta kysyttiin myös, luottavatko he saavansa keskusteluapua, mikäli sitä tarvitsevat. Enemmistö (66 %) on avunsaannin suhteen luottavaisia. Sen sijaan nuorista noin kolmannes (27 %) vastasi, etteivät he osaa sanoa, voiko avun saamiseen luottaa. Vastaajista 7 % ei luota siihen, että apua saisi, vaikka sitä tarvitsisikin. Muutama nuori toi myös esiin, ettei hakisi apua keneltäkään, vaikka kokisikin apua tarvitsevansa. Vastaajista ehdottomasti suurin osa pyytäisi apua mieluiten omalta perheeltä (72 %) tai kavereilta (60 %). Osa nuorista kääntyisi kuitenkin mieluiten esimerkiksi koulun terveydenhoitajan puoleen apua tarvitessaan. Netin keskustelu- ja neuvontapalstojen merkitys oli sen sijaan tältä osin nuorille yllättävän vähäinen. Nuorille tarjottiin kyselyssä mahdollisuus kertoa, mihin asioihin he toivovat Hyvinkäällä muutosta. Merkittävä osa nuorista (43) halusi mainita erikseen, etteivät he koe, että Hyvinkäällä olisi asioita, joita pitäisi muuttaa. He kertoivat olevansa tyytyväisiä Hyvinkäähän tällaiseen. Kehittämisideoitakin kuitenkin kertyi. Osa myös totesi, että Hyvinkäällä on asioita, jotka ”ottavat päähän”, ja joiden he toivoisivat olevan toisin.

Nuoret listasivat, että Hyvinkäällä tulisi kehittää etenkin seuraavia asioita:

- julkisen liikenteen toimivuus
- liikenneturvallisuus
- nuorille suunnatut oleskelupaikkojen puute
- nuorten häiriökäyttäytyminen ja ”notkuminen” kauppakeskuksessa
- erikoiskauppojen vähäisyys / puute
- koulujen tilat, opetus ja kouluruoka
- kaupungin siisteys, viihtyisyys
- päihteidenkäyttö
- ilmapiiri, turvallisuus.

Eniten nuoret ottivat kantaa paikallisliikenteen kehittämistä koskien. Nuorten kokemuksen mukaan bussilippujen hinnat ovat kalliit, lisäksi reittejä sekä aikatauluja pitäisi uudistaa. Bussiliikenteen uudistamista koskevia kommentteja kertyi nelisenkymmentä. Lisäksi nuoret toivat esiin kokemuksensa liikenneturvallisuuteen liittyvistä ongelmista, ongelmia esiintyy nuorten mukaan etenkin mopoliijoiden ja autoilijoiden välillä. Nuorille suunnattujen ajanviettopaikkojen osalta monet huomioista koskivat vapaa-ajan liikkumista. Nuoret muun muassa kertoivat, että omaehtoinen harjoittelu on hankalaa, kun monille urheilukentille ei saa mennä harjoittelemaan ilman varattua vuoroa. Koulujen osalta kehitettävää nähtiin ennen kaikkea kouluruuan suhteen. Lisäksi toivottiin muutoksia opetuksen sisältöön, enemmän tietoa kaivattiin esimerkiksi hyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä asioista. Nuoret toivovat saavansa tietoa Hyvinkään asioista ennen kaikkea Wilman sähköisen järjestelmän, kaupungin nettisivujen sekä sosiaalisen median yhteisöpalvelusivujen kautta. Sosiaalisen median osalta nuorten keskuudessa saivat eniten kannatusta sellaiset palvelut kuin Instagram, WhatsApp, ja Snapchat. Kun nuoria pyydettiin kuvailemaan, millainen tulevaisuuden Hyvinkää olisi heille mieluisa, on selkeästi havaittavissa, miten tärkeänä turvallisuus nousee nuorten vastauksissa esiin. Kokonaisuudessaan on hyvä huomata, että valtaosa nuorista kertoi olevansa joko tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Hyvinkäällä. Tämä ilmenee nuorten vastauksista, joiden keskiarvoksi muodostui 8+.

Hyvinkäällä toimivia matalan kynnyksen toimipisteitä nuorille ovat nuorisواسема ja ohjaamo. Nuorisواسема palvelee hyvinkääläisiä ja Hyvinkäällä opiskelevia 13 - 22 -vuotiaita nuoria ja heidän perheitään. Nuorisواسема on matalan kynnyksen palvelua eli lähetettä ei tarvita. Asiakkuuteen nuori voi hakeutua itse tai vanhempiansa avustuksella. Yhteistyökumppanit voivat myös ohjata nuoren asiakkuuteen joko suoraan nuorisواسemalle tai jatkohoitoon esim. perheneuvolasta, oppilashuollosta, kouluterveydenhuollosta, lastensuojelusta, nuorisopalveluista, nuorisopsykiatrian poliklinikalta tai JMT-poliklinikalta. Nuorisواسeman käyttö lisääntyi merkittävästi vuoden aikana verrattuna vuoteen 2015: käyntimäärät kasvoivat 45 % (2015 1338 asiakaskäyntiä ja 2016 1941 asiakaskäyntiä). Voidaan todeta, että nuorisواسема on löytänyt paikkansa nuorille suunnattujen palveluiden joukossa. Ohjaamo on moniammatillinen matalan kynnyksen palvelupiste alle 30-vuotiaita varten. Apua saa esimerkiksi hyvinvointia, työtä, koulutusta, raha-asioita koskevissa kysymyksissä. Ohjaamo on avoinna ma-to kello 14-17 ilman ajanvarausta.

Hyvinkään kaupungin nuorisopalveluiden hallinnoima ja ESR:n rahoittama SoVa-hanke toteutetaan ajalla 1.9.2015 – 31.8.2017. Hankkeen kohderyhmänä on 16-29-vuotiaat syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat nuoret aikuiset ja toiminta-alueena on Hyvinkää. SoVa-hankkeen päämääränä on 1) tavoittaa Hyvinkäällä 320 nuorta aikuista, tukea heidän vahvistumisestaan sekä ohjata heitä koulutukseen, työelämään ja muiden palveluiden piiriin nimenomaan ryhmätoiminnan keinoin ja 2) ideoida kokonaisvaltainen malli, jonka avulla voidaan tukea nuorten sosiaalista vahvistumista Hyvinkäällä. SoVa-hankkeen perusajatuksena on, että se ideoi, kekeilee ja pyrkii jalkauttamaan nuorten ja työntekijöiden tarpeiden pohjalta aikaisemmasta poikkeavia ja jopa täysin uusille kohderyhmille suunnattuja toimintaryhmiä. Tämän ohella hanke tukee nuorten hyväksi toimivien työntekijöiden verkostoitumista, yhteishengen rakentumista, työhyvinvointia ja ammatillista kasvua, ja samalla tekee näkyväksi hiljaista tietoa nuorten aikuisten tukena olevan palveluverkoston monimuotoisuudesta Hyvinkäällä ja laajemminkin.

Willan kauppakeskukseen on avattu uusi nuortentila Spotti, joka kerää päivittäin runsaasti eri-ikäisiä nuoria käyttäjiä. Tila antaa erinomaiset mahdollisuudet tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa siellä, missä suuri määrä nuoria kokoontuu. Kauppioiden, kiinteistön omistajien, poliisin ja järjestyksenvalvonnan kanssa on käynnistetty tehostettu yhteistyö. Eri toimijoiden yhteistyöllä, riittävällä tiedottamisella ja ennalta sovituilla toimintamalleilla pystytään nopeasti reagoimaan erilaisiin ilmiöihin ja tilanteisiin, joita nuorten elämässä esiintyy. Kauppakeskuksessa tehtävän nuorisotyön mallissa oleellista on nuorten tavoitettavuus ja palvelujen tarjoaminen siellä, missä nuoret kokoontuvat.

Vahvuudet

- runsaat harrastusmahdollisuudet
- nuorisotyöttömyys on kääntynyt laskuun
- Nuorisواسeman ja Ohjaamon matalan kynnyksen palvelut
- Kauppakeskus Willan nuorisotila tarjoaa hyvät mahdollisuudet monialaiseen yhteistyöhön siellä, missä nuoret kokoontuvat
- nuorille aikuisille suunnatut palvelut NASTA talolla

Haasteet

- nuorisotyöttömyys on edelleen korkea ja vaatii toimenpiteitä sen vähentämiseksi
- nuoret ja nuoret aikuiset voivat pääosin hyvin, mutta tukea tarvitseva osa voi entistä huonommin
- päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 15-24-vuotiaiden osuus on kasvanut viime vuosien aikana
- mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 18 - 24-vuotiaiden nuorien määrä on kasvanut vuodesta 2014
- nuoret ovat kokeneet ongelmia liikenneturvallisudessa

3.4 Työikäiset

Työttömien määrä kääntyi vuoden 2016 aikana laskuun. Ely-keskuksen tietojen mukaan työttömyysprosentti Hyvinkäällä oli joulukuussa 2016 11,2 %. Lukumääräisesti työttömien työnhakijoiden määrä väheni vuoden aikana yhteensä 364 henkilöllä (vähennystä 12 %). Nuorisotyöttömiä vuoden 2016 lopussa 393. Määrä on vähentynyt 21,7 %. Myös pitkään jatkunut pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu pysähtyi ja kääntyi pieneen laskuun vuoden 2016 aikana. Esimerkiksi joulukuussa 2016 Elyn tietojen mukaan Hyvinkäällä oli 787 pitkäaikaistyötöntä, kun vastaava luku joulukuussa 2015 oli 799 pitkäaikaistyötöntä. Pitkäaikaistyöttömyyttä on pyritty vähentämään Hyvin töihin -hankkeella. Hyvin töihin –hanke rakentaa Hyvinkäälle uutta toimintamallia, jolla luodaan työnantajayhteistyöverkosto Hyvinkään työssäkäyntialueelle. Hanke tukee sekä työnantajaa että työntekijää koko rekrytointiprosessin ajan. Hanke päättyy 2017 vuoden lopussa. Hyvinkään työttömistä työnhakijoista 58 % laskettiin kuuluvaksi rakennetyöttömiin vuoden 2016 lopussa. Rakennetyöttömien osuus koko Hyvinkään työvoimasta oli 6,4 %, koko maan tasolla vastaava luku oli 8,2 %. Hyvinkään rakennetyöttömyydestä 73 % koostuu pitkäaikaistyöttömistä tai ”rinnasteisista pitkäaikaistyöttömistä”.

Työttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on hieman laskenut viime vuosien aikana. Vertailukuntiin verrattuna Hyvinkäällä työttömyyseläkettä saavien osuus on kolmanneksi suurin. Osuus (6,9 % vuonna 2015) on kuitenkin koko maan keskiarvoa (7,4 %) pienempi. Myös toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien pitkäaikainen kasvu taittui ja määrä väheni 33 kotitaloudella (1,4 %) vuonna 2016 verrattuna vuoteen 2015.

Sairauspäivärahaa saaneiden 25-64-vuotiaiden suhteellinen osuus oli vuonna 2015 korkeampi kuin koko maan keskiarvo. Vertailukunnista vain Riihimäellä osuus oli korkeampi. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus 25-64-vuotiaista oli vuonna 2015 vertailukuntiin nähden kolmanneksi suurin. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25-64-vuotiaiden osuus on Hyvinkäällä koko maan keskiarvoa korkeampi. Depressiolääkkeistä korvausta saaneiden 18-64-vuotiaiden suhteellinen osuus on koko maan keskiarvoa suurempi. Vertailukunnista vain Keravalla osuus oli suurempi.

Terveyspalveluiden osalta voidaan todeta, että suun terveydenhuollon jonot hoitoon on saatu puretuksi syksyllä 2015 ja kysyntään pystytään nyt vastaamaan. Hampaiden reikiintymisen osalta ei ole tapahtunut suuria muutoksia – pikemminkin viitteitä pienestä paranemisesta lasten ja nuorten osalta. Tähän on pyritty tarkastelevalla tavalla niin, että kaikki lapset ovat käyneet terveystarkastuksessa suuhygienistillä, joiden erikoisosaaminen liittyy terveysneuvontaan. Vastaanotoilla kysyntään ei ole pystytty edelleenkään vastaamaan vaan lääkäriaikoja puuttuu noin 150-200 kpl viikoittain. Ihmisille on tarjottu palveluseleitä, mutta yksi kolmasosa ei ota niitä vastaan vaan haluaa mieluummin tulla omalle lääkärilleen. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa on ollut ongelmia hoitoon pääsyssä. Keväällä 2016 perustettiin aikuisille ns. matalan kynnyksen yksikkö, johon voi kävellä suoraan sisään, kun elämä on kriisissä, masentaa tai ahdistaa. Psykiatristen potilaiden hoitovastuuta on siirretty HUS:lle, ja kaupungin oma yksikkö keskittyy hoidon tarpeen arviointiin ja lyhytkestoisii interventioihin. Näiden toimenpiteiden vaikutus näkyy vasta tulevina vuosina. Tavoitteena on päästä sairaansijakäytössä lukuun 0,4ss/1000 asukasta.

Hyvinkäällä toimii Apua aikuisille –palvelupiste, joka on sosiaali- ja terveystoimen tuottamaa matalan kynnyksen palvelua arjen haasteisiin. Palvelupisteestä saa neuvontaa, tukea ja apua joustavasti ja nopeasti. Palvelupisteeseen voi mennä ilman lähetettä. Apua saa arkea kuormittaviin haasteisiin kuten ongelmat ja huolet asumisessa tai taloudessa, lähisuhde-/perheväkivalta tai muu kaltoin kohtelu, äkilliset kriisitilanteet, päihteiden ongelmakäyttö, mielenterveysongelmat tai muu kuormittava elämäntilanne.

Vuonna 2015 toteutetun hyvinvointiselvitykseen vastanneet hyvinkääläiset olivat pääasiassa työikäisiä. Vastajaat ovat pääosin tyytyväisiä alueen siisteyteen, kauneuteen ja turvallisuuteen. Suurimpana turvallisuusrisikinä he pitävät sosiaalisen eriarvoistumisen kasvamista, kunnan terveys- ja sosiaalipalvelujen palvelutason heikkenemistä sekä liikennekäyttötymistä. Kriittisimmin kuntalaiset arvioivat julkisen liikenteen toimivuutta. Kevyen liikenteen väylät, kauppapalvelut, puistot ja viheralueet sekä liikuntapaikkojen tarjonta arvioitiin myönteisimmin. Tulokset kertovat myös pääosin hyvinvoivasta väestöstä. Seitsemän vastaajaa kymmenestä tuntee olonsa melko usein tai usein elinvoimaiseksi. Huonoksi tai melko huonoksi terveydentilansa arvioi 5 % vastaajista. Pitkäaikainen sairaus tai vamma haittaa päivittäistä toimintakykyä noin 13 %:lla vastaajista. Yksinäisyyden kokemuksia usein tai melko usein on noin 12 %:lla vastaajista. Päivittäisen hyvinvoinnin lisääjinä merkityksellisimmiksi koetaan ovat oma perhe, sukulaiset ja ystävät. Huolia arjessa tuovat huoli omasta tai omaisen terveydestä, ikääntyneen omaisen pärjäämisestä ja hoidon järjestämisestä, työelämän haasteet ja työttömyyden uhka, kuukausittaiseen toimeentuloon liittyvät asiat sekä omaan tai läheisen tulevaisuuteen liittyvät asiat. Lähisuhdeväkivallan uhkaa kokee noin 2% vastaajista ja huolta omasta tai läheisen alkoholinkäytöstä 8,3 % vastaajista. Vastaajista 8 % ilmaisee hakeneensa apua kunnan palveluista, mutta ei ole saanut. Lisäksi 9,4% vastaajista ilmaisee, että ei ole hakenut apua kunnan palveluista, mutta olisi apua tarvinnut. Kunnan palveluiden kehittämisen ja ennalta ehkäisevien palveluiden tarjonnan kohdentamisen näkökulmasta nämä vastaajat ovat keskeisiä tuen ja avun tarvitsijoita. Joka neljäs vastaaja ei luottanut täysin siihen, että saa kunnan palveluista riittävästi apua tai tukea, mikäli sitä tarvitsee ja että kunta pystyy järjestämään tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut seuraavan 10 vuoden aikana. Kuntalaisten luottamuksen kasvattaminen onkin seuraavien vuosien haaste.

Vahvuudet

- työttömien määrä on kääntynyt laskuun
- työttömyyseläkettä saavien määrä on laskenut
- toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on vähentynyt
- matalan kynnyksen Apua aikuisille -palvelupiste

Haasteet

- työttömyyden vähentäminen jatkossakin
- sairauspäivärahaa saaneiden 25-64-vuotiaiden, erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25-64-vuotiaiden ja depressiolääkkeistä korvausta saaneiden 18-64-vuotiaiden suhteelliset osuudet ovat kokonaan keskiarvoa korkeampia

3.5 Ikäihmiset

Ikääntyneillä esiin nousevia haasteita ovat yksinäisyys, mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä heikosti palveluihin hakeutuvat tai niistä tietävät ikääntyneet. Tutkimusten perusteella voidaan todeta, että yleisin ikäihmisten mielenterveysongelma on masennus. Masennuksen laukaisevia syitä on useita, kuten sosiaalisen verkoston supistuminen ja yksinäisyys. Osalla masennus voi johtaa myös liialliseen päihteiden käyttöön. Apua saattaa löytyä harrastuksista, muiden ihmisten seurasta ja toiminnasta. Vapaaehtoistyöhön sekä etsivään vanhustyöhön ikääntyneiden kohdalla tullaan panostamaan. Sosiaali- ja terveytoimessa aloitti kevään 2017 aikana kolme erilaista projektia omaishoitajille ja kotihoidon asiakkaille. Tarkoituksena on tuoda uusia keinoja tukea ikääntyneiden ja omaishoitajien hyvinvointia ja tuoda arkeen virkistystä ja toimintaa. Myöhemmin tarkoituksena on laajentaa toimintaa vapaaehtoistoiminnan kautta koskemaan mahdollisimman monia ikäihmisiä. Mielenterveys ja –päihdepuolen asiakkaiden kohdalla sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen yhteistyöllä ja prosesseja kehittämällä ennalta ehkäiseväksi saavutetaan palveluiden väliin putoajat tehokkaammin sekä estetään asiakkaan tilanteiden hankaloituminen. Hyvinkäällä rakennemuutos on valtakunnallisten linjausten mukainen; laitoshoidon on purettu, kevyttä palveluasumista on lisätty ja perhehoito sen eri muodoissa on alkanut. Tehostettuun asumiseen ei tarvitse siirtyä heti. Asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitämiseksi tehdyt toimenpiteet, kuten kuntoutus on tuottanut tulosta ja ikääntyneet pystyvät itsenäiseen elämiseen yhä kauemmin. Säännöllisen kotihoidon tarvitsijat ovat vähentyneet.

Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65-vuotiaiden suhteellinen osuus on pienentynyt (1,2 % vuonna 2015) ja on vertailuntiin nähden keskitasoa. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevia 75 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2015 8,6 prosenttia. Osuus on hieman pienentynyt edellisestä vuodesta. Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuonna 2015 1,6 prosenttia. Määrä on laskenut vuoden 2013 tilanteesta (2,9 %). Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivien määrä 75 vuotta täyttäneillä

oli vuonna 2015 197. Määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 2014 (132) ja määrä oli korkein vertailukuntiin nähden. Depressiolääkkeistä korvausta saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli Hyvinkäällä vuonna 2015 11,2 prosenttia. Osuus on keskitasoa vertailukuntiin nähden ja määrä on pysynyt samalla tasolla useita vuosia.

Pelikirjan valmisteluvaiheessa tehtiin oma kysely senioreille. Seniorikyselyyn vastanneista yli puolet kertoi, että omat lapsenlapset tai lähipiirin lapset tuottavat heille elämässä eniten iloa ja onnellisuutta. Lisäksi merkittävä osa vastanneista (30–40 %) mainitsi iloa tuottaviksi asioiksi oman parisuhteen tai muut sukulais-/ystävyyssuhteet. Toisaalta myös liikunta ja ulkoilu sekä tyytyväisyys omaan terveydentilaan keräsivät runsaasti mainintoja. Valtaosa senioreista on tyytyväisiä kaupungin palveluihin ja valtaosa palveluista on tullut heille tutuksi. Vastaajilla on kokemusta erityisesti katujen kunnossapidosta, ulkoilumaastoista, kaupallisista palveluista, terveyspalveluista ja kulttuuripalveluista. Valtaosa vastaajista ilmoitti olevansa näihin palveluihin joko melko tyytyväisiä/ tyytyväisiä. Yli puolet vastaajista kokee Hyvinkään turvallisuustilanteen olevan kiitettävällä tasolla (arvosana 9-10). Reilu kolmannes antoi arvosanan kahdeksan (kuvatessaan asteikolla 4-10, kuinka turvallista Hyvinkäällä on asua ja elää). Kokonaisuudessaan yli 80 % kyselyyn vastanneista senioreista kokee Hyvinkään joko turvalliseksi tai hyvin turvalliseksi asuinpaikaksi. Tärkeimmäksi kaupungin viestintäkanavaksi paikalliset sanomalehdet sekä kaupungin internet-sivuston. On kuitenkin huomattava, että vaikka kaupungin internetsivustot ovat vastanneiden mukaan hyvä kanava palveluista tiedottamiseen, vain pieni osa senioreista suosisi sosiaalisen median kautta tapahtuvaa viestintää. Useampi kuin joka neljäs vastanneista piti tärkeänä viestintäkanavina myös kaupungin omaa tiedotuslehteä sekä tiedottamista Onnensillan / yhdistysten kautta. Hieman yli 15 % vastanneista oli sitä mieltä, että myös kirjasto olisi hyvä paikka ikäihmisille suunnatuista palveluista tiedottamiseen. Seniorit toivoivat myös, että Hyvinkää on tuleville sukupolville ennen kaikkea turvallinen kaupunki. Turvallisuuden lisäksi vastaajat kertoivat toivovansa tulevaisuuden Hyvinkään panostavan viihtyisyyteen ja huolehtivan siitä, että kaikki ikäryhmät otetaan huomioon ja että palvelut säilyvät lähellä. Moni vastaaja korosti myös luonnonläheisyyden sekä hyvien ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien merkitystä.

Hyvinkään kaupunki on aloittanut maksuttoman kotitalkkaritoiminnan. Valtuustoaloite tehtiin vuonna 2016 ja kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen tammikuussa 2017. Kokeilu on määräaikainen vuoden 2017 loppuun asti, jona aikana arvioidaan hyödyt ja haitat ja päätetään jatkosta. Toiminnan tarkoituksena on tukea vähävaraisten vanhusten kotona asumista. Palveluun ovat oikeutettuja vähävaraiset vanhukset, joiden nettotulot jäävät alle 1000e/kk. Kotitalkkari avustaa pienimuotoisissa kodin nikkaroinneissa ja pihatöissä. Työ tekeminen tapahtuu pääasiassa tilaajan välineillä. Talkkari toimii taajama-alueella. Yhä suurempi osuus Hyvinkään vanhuksista asuu kotona. Kotitalkkarin apu auttaa heitä selviytymään omassa kodissa mahdollisimman pitkään.

Hyvinkäällä toimii vanhusneuvosto, jonka tavoitteena on lisätä ikäihmisten vaikutusmahdollisuuksia ja yhteistyötä sekä edistää myönteisen vanhuskäsityksen ja -ilmapiiirin kehittymistä paikkakunnalla ja vahvistaa ikäihmisille tarjottavien palvelujen arvoperustaa. Vanhusneuvosto seuraa eri hallinnonaloilla tapahtuvaa toimintaa ikäihmisten näkökulmasta. Vanhusneuvoston jäsenten tarkoituksena on keskustella ja tiedottaa. Vanhusneuvosto tekee ehdotuksia ja arvioi vanhuspalvelujärjestelmän muutoksia ja tulevaisuuden haasteita. Vanhusneuvosto kokoontuu neuvotteluihin ja kokouksiin, järjestää tarvittaessa tilaisuuksia ja laatii tiedotteita toiminnastaan.

Hyvinkäällä toimii matalankynnyksen Ikääntyneiden palvelutori –palvelupiste. Keskitetty palveluohjausyksikkö tarjoaa ohjausta ja neuvontaa palveluista. Palvelupisteellä avustetaan löytämään oikea taho, oli kyse julkisista, yksityisistä tai järjestöjen ja yhdistysten palveluista. Keskitettyyn palveluohjausyksikköön voi ottaa yhteyttä asiakas itse, hänen omaisensa tai läheisensä, viranomainen tai muu henkilö. Keskitetystä palveluohjauksesta annetaan neuvontaa ja ohjausta puhelimitse, tapaamisella sekä tehdään kotikäyntejä ikääntyneiden palvelutarpeen selvittämiseksi sekä avustetaan palveluiden järjestämisessä.

Vahvuudet

- ikääntyneiden ennaltaehkäisevään hyvinvointityöhön ja yksinäisyyden poistamiseen panostaminen
- ikääntyneiden perhehoito
- kuntoutukseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen panostaminen
- palveluohjauksen vahva rooli ohjauksessa ja neuvonnassa
- palveluasumisen eri palvelutasoista on hyvä tarjonta
- vanhusneuvoston vahva rooli
- kotitalkkarikokeilu vuoden 2017 ajan

- matalan kynnyksen Ikääntyneiden palvelutori-palvelupiste

Haasteet

- ikääntyneiden yksinäisyys
- yli 65-vuotiaiden depressiolääkkeistä korvausta saaneiden korkea määrä
- etsivä vanhustyö on vielä vähäistä
- päihde- ja mielenterveysongelmien rajapintojen sujuvuus hoidossa
- palveluiden väliin putoavat ikääntyneet

3.6 Kaikki ikäryhmät

Turvallisuus

Turvallisuus on yksi Hyvinkään kaupungin toimintaa ohjaavista arvoista. Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö ja kaupunkikeskusta ovat tärkeitä sekä asukkaille että kaupungissa vieraileville. Hyvinkää on kuulunut vuodesta 2003 lähtien ensimmäisenä suomalaisena kuntana kansainväliseen, WHO:n alaiseen Safe Community –yhteisöön. Jäsenyyden voi saada kunta, jossa on pitkäjänteisesti tehty yhteistyötä turvallisuusasioissa, karotettu riskipaikkoja ja edistetty tapaturmien torjuntaa.

Tilastotietojen mukaan asunnottomien yksinäisten suhteellinen osuus kasvanut ja osuus on korkeampi kuin vertailukunnissa. Ainoastaan Riihimäellä on korkeampi osuus. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitokausien määrä on lisääntynyt ja määrä on korkeampi kuin vertailukunnissa. Vain Riihimäellä määrä oli korkeampi. Poliisin tietoon tulleiden huumausainerikosten määrä on kasvanut huomattavasti verrattaessa tammi-syyskuun ajanjaksoja vuosina 2015 ja 2016. Kasvu oli 72,4 prosenttia. Liikennerikoksien määrä on laskenut samoilla vertailuajanjaksoilla. Muutos oli -5,6 prosenttia. Liikennerikkomukset vähenivät myös 38,4 prosenttia.

Vuonna 2016 tapahtui 107 poliisin raportoimaa liikenneonnettomuutta (vuonna 2015 145 kpl). Vuonna 2016 tapahtuneista onnettomuuksista 24 johti loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa loukkaantui 34 henkilöä. Onnettomuuksia, jossa joku osallisista oli alkoholin vaikutuksen alaisena, tapahtui 6 kpl, mikä on 6 % kaikista onnettomuuksista. Yleisin onnettomuusluokka oli peuraonnettomuus, joita oli 36 % (39 kpl) kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuus (18 %, 19 kpl) ja mopedi-onnettomuus (6 %, 6 kpl). Eläinonnettomuuksia oli 43 % (46 kpl) kaikista onnettomuuksista ja niistä 1 kpl johti henkilövahinkoon. Jalankulkijaonnettomuuksia oli kaikista onnettomuuksista 3 % (3 kpl), polkupyöräonnettomuuksia 4 % (4 kpl) ja mopoonnettomuuksia 6 % (6 kpl). Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista jalankulkijaonnettomuuksia oli 12 % (3 kpl), polkupyöräonnettomuuksia 12 % (3 kpl) sekä mopo-onnettomuuksia 25 % (6 kpl)

Hyvinkäällä on tehty turvallisuuskysely vuosina 2012 ja 2015. Yhteenvedon voidaan todeta, että hyvinkääläisten turvattomuuden tunne on hieman kasvanut kolmessa vuodessa. Muutos on melko pieni. Turvattomuuden tunteen kasvun taustalla on todennäköisesti monta syytä, kuten taloustilanteen heikkeneminen ja siitä johtuneet eri säästötoimenpiteet sekä työttömyyden kasvu. Myös Hyvinkäälle avatut turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset ja niiden ympärillä käyty keskustelu todennäköisesti vaikuttivat taustalla turvallisuuskyselyn tuloksiin. Merkille pantavaa on lisäksi, että liikenteeseen liitetään kummassakin toteutetussa kyselyssä monta turvallisuutta vaarantavaa tekijää.

Vahvuudet

- Liikennerikoksien kokonaismäärän väheneminen
- Liikennerikkomusten määrän väheneminen
- Poliisin kotihälytystehtävien määrän väheneminen

Haasteet

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitokausien lisääntyminen
- Poliisin tietoon tulleiden huumausainerikoksien määrän huomattava kasvu
- Asunnottomien suuri määrä
- Useissa kyselyissä on tullut esiin turvattomuuden tunne liikenteessä

Kulttuuri ja vapaa-aika

Pelikirjan valmisteluvaiheen kyselyissä tuli esiin, että osa hyvinkääläisistä kokee, että Hyvinkäällä ei ole riittävästi tapahtumia ja että kaupunki voisi olla vireämpi. Äskettäin Hyvinkäälle muuttaneista, oli monella muuttajalla asuinpaikan valintaan vaikuttanut asuinympäristön viihtyisyys ja hyvät liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Nuorille suunnatun kyselyn perusteella ajanviettopaikkojen osalta monet huomioista koskivat vapaa-ajan liikumista. Nuoret muun muassa kertoivat, että omaehtoinen harjoittelu on hankalaa, kun monille urheilukentille ei saa mennä harjoittelemaan ilman varattua vuoroa. Päiväkoti-ikäisten lasten vanhempien kyselyssä esiin tuli, että heidän mielestään eniten kehitettävää olisi koko perheen tapahtumatarjonnassa ja lähes 35 % vastaajista toivoisi paikalliseen kulttuuritarjontaan muutosta. Kyselyn mukaan hyvinkääläiset ovat tyytyväisiä kaupungin monipuolisiin liikuntamahdollisuuksiin ja luonnonläheisyyteen. Vastaajat katsoivat kaupungin onnistuneen hyvin ulkoliikuntamahdollisuuksien tukemisessa (ulkoilureitit, hiihtoladut) ja liikuntapaikkojen ylläpitämisessä. Myös liikuntapalvelujen osalta yksityinen palvelutarjonta sai runsaasti mainintoja. Kyselyissä nousi vahvasti esiin, että hyvinkääläiset ovat tyytyväisiä kirjastopalveluihin. Kirjastoa kehuivat niin naiset kuin miehetkin ja mainintoja kertyi eri ikäryhmistä. Lainaajia kirjastossa on ollut vuosittain yli 16 000. Fyysisiä kirjastokäyntejä Hyvinkään kaupunginkirjaston toimipisteissä on ollut noin 400 000 vaikkakin vuonna 2016 käynnit ovat hieman vähentyneet. Vastaavasti verkkokäynnit ovat lisääntyneet vuosien 2015 ja 2016 aikana huomattavasti (Taulukko 3).

Taulukko 3. Hyvinkään kaupungin kirjaston kävijä- ja lainaajamäärät vuosina 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Fyysiset käynnit	419 190	433 173	413 911	370 906
Verkkokäynnit	532 086	535 322	589 941	740 308
Lainaajia	16 495	16 729	16 639	16 388

Tapahtumien osalta Hyvinkään kaupungin keskeiset tavoitteet ovat koordinoita ja mahdollistaa tapahtumien sujuvaa järjestämistä Hyvinkäällä, kehittää pitkäaikaista yhteistyötä niin paikallisten kuin suurten valtakunnallisten tapahtumajärjestäjien kanssa, Hyvinkään imagon ja tunnettuuden vahvistaminen ja valtakunnallisen suur tapahtuman saaminen Hyvinkäälle. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 4.) näkyy vuosittain järjestettäviä tapahtumia Hyvinkäällä. Osa tapahtumista on kaupungin järjestämiä ja osassa kaupunki on mukana järjestämässä tapahtumaa.

Taulukko 4. Hyvinkäällä järjestettäviä vuosittaisia tapahtumia.

YLEISEN KULTTUURIPALVELUN JÄRJESTÄMÄT TAPAHTUMAT	
Tapahtuma	Yleisarvio
Laskiaisrieha Willantorilla	10 000
Hyvinkään Vappu -tapahtuma kauppatorilla ja Kirjastoaukiolla	12 000
Kultainen Kirves -parlamenttien välinen jalkapalloturnaus Villa Parkissa, Euroliigan avajaiset kauppatorilla ja juhlaillallinen kaupungintalolla	
Yhden Yön juttu	5 000
Yhden päivän juttu	5 000
Perinteinen Lystilauantai Villatehtaalla	7 000
Sun Dance Day	3 500
Hyvinkään joulunavaus	10 000
TAPAHTUMAT, JOSSA KULTTURIPALVELUT PÄÄYHTEISTYÖKUMPPANINA	
Noitametsä-pääsiäistapahtuma Villatehtaalla, Idan Werstashuone Tmi	4 000
Hyvinkää-päivä, Suomen Rautatiemuseo	
Kaukas Elofolk, Kaukasten kulttuuriyhdistys VANUUN VOIMA ry	
MUUT MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT, JOISSA HYVINKÄÄN KAUPUNKI ON MUKANA	
Steelfest, Steel LS Oy	
Iskelmäkesä Hyvinkää, Pro Disco Oy	
Hyvinkään kansainväliset Suurmarkkinat, TMK Oy	
Red Carpet Film Festival, RCFE Elokuva festivaali Oy	

Maahanmuutto - kotouttamistyö

Hyvinkäälle suuntautui maahanmuuttoa vuoden 2016 aikana 199 henkilöä. Nettomaahanmuuttoa oli 104 henkilöä kun samaan aikaan koko Hyvinkään väestönlisäys oli 137 henkilöä. Voidaan siis todeta, että Hyvinkään väestönlisäys tulee vahvasti maahanmuutosta. Vuoden 2016 ennakkotilaston mukaan muuta kuin virallisia kieliä äidinkielenään puhuvia asui Hyvinkäällä 2373 henkilöä eli 5,1 % koko väestöstä. Palvelujen järjestämisen kannalta keskeisin ryhmä Hyvinkäälläkin on kansainvälistä suojelua saavat henkilöt eli kiintiöpakolaisina tai turvapaikanhakijoina Suomeen muuttaneet ja täällä alle 3 vuotta asuneet. Heitä on tämän hetkisten tilastojen mukaan 170 henkilöä.

Kotouttamistyön resurssia lisättiin vuoden 2016 aikana vastaamaan kasvanutta tarvetta. Aikuissosiaalityön vastaanottotiimi vastaa kansainvälistä suojelua saavien kotouttamisesta ja sivistystoimen alaisuudessa työskentelee maahanmuuttajatyön koordinaattori, jonka työtehtäviin kuuluu kaikki kaupungin maahanmuuttaja-, kotouttamis-, ja monikulttuurisuustyön koordinoiminen, kehittäminen ja suunnittelu. Lisäksi sivistystoimen alaisuudessa toimii Hyvinkäällä monikulttuurinen kohtaamispaikka Mosaiikki, joka tarjoaa lakisääteistä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kaikille kuntaan muuttaville maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta. Mosaiikki järjestää myös monikulttuurista toimintaa kuntalaisille sekä tiedottaa ja viestii kotouttamiseen ja monikulttuurisuuteen liittyvistä asioista kaupungissa. Mosaiikissa työskentelee yksi neuvoja.

Hyvinkää osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön Kuuma-kuntien kanssa kotouttamiseen liittyvissä asioissa. Kuuma-alueella toimii Kuuma maahanmuuttajajaeosto, jonka tehtävänä on raportoida maahanmuuttoon liittyvistä asioista sekä jakaa osaamista ja hyviä kotouttamisen käytäntöjä.

Vahvuudet

- kotouttamistyön resursointi kohdallaan
- pitkä perinne pakolaisten vastaanotosta
- Hyvinkäällä myönteinen ilmapiiri maahanmuuttajia ja monikulttuurisuutta kohtaan
- johtavien virkamiesten ja luottamushenkilöiden tuki kotouttamistyölle
- hyvä ja toimiva verkostoyhteistyö
- kaupungin sisäinen yhteistyö toimii eri toimialojen välillä
- kotouttamistyön rakenteet vahvistuneet; kotouttamistyön ohjausryhmä ja kotouttamistyöryhmä toimivat hyvin

Haasteita

- kansainvälistä suojelua saavien määrän nopea kasvu vuonna 2016 muutti kotouttamistyön painopisteitä
- maahanmuuttotyön palvelujen pirstaleisuus ympäri kaupunkia
- aktiivisten 3. sektorin toimijoiden puuttuminen maahanmuuttotyössä
- maahanmuuttajatyötä tekevien henkilöstövaihdokset ja työsuhteiden määräaikaisuus
- maahanmuuttotyön kokonaiskoordinaation puuttuminen aiemmin, vasta 2017 palkattu koordinaattori
- kaupungin toimialoilla on vaihtelevia valmiuksia järjestää maahanmuuttajien palveluja ja prosesseja
vasta kehitetään

Kylien kehittäminen

Hyvinkää erottuu muista lähialueen kunnista siinä, että Hyvinkäällä on selkeä keskustaajama ja keskustaajaman rinnalla monimuotoisia kyliä, joista suurimmat ovat Kaukas, Kytäjä, Noppo, Palopuro ja Ridasjärvi. Kylät tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia asumiseen, vapaa-ajanviettoon, maatalouteen ja yrittäjyyteen. ”Kaupunki ja monimuotoiset kylät” on yksi uuden kaupunkistrategian, eli Pelikirjan kärkihankkeista. Kylien ja kaupungin vuoropuhelun lisäämiseksi on perustettu Hyvinkään kyläasiain neuvottelukunta, jonka puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja ja muina jäseninä on kylien edustajia ja kaupunginhallituksen nimeämiä luottamushenkilöitä.

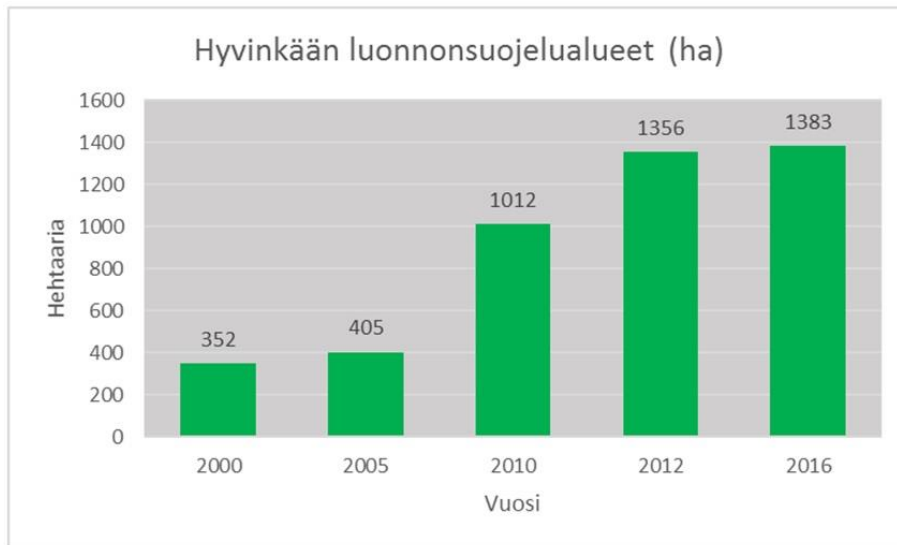
Kyläasiain neuvottelukunta laati vuonna 2014 ”Hyvinkään kylien kehittämistoiveiden kartoituksen”, johon koottiin kyliltä kehittämistoiveita ja koetettiin miettiä työnjakoa kyläläisten itse toteuttamien ja kaupungin ja muiden tahojen toteuttamien kehittämishankkeiden osalta. Tärkeimmiksi asioiksi nousivat kyläkoulut ja päivähoito sekä liikenneasiat. Myös kylätalot koettiin tärkeiksi.

Pelikirjatyöhön liittyen kartoitettiin keväällä 2017 työpajassa kylien vahvuuksia ja erityispiirteitä. Vahvuuksina nousivat esiin luonto ja maisema, kokoontumistilat, asukasyhdistykset, yritystoiminta, olemassa olevat kaupungin palvelut, vesijohto- ja viemäri, liikenneyhteydet ja pyörätiet sekä ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet. Työpajassa ideoitiin myös kylien viestinnän ja markkinoinnin kehittämistä.

Kestävä kehitys

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys

Hyvinkäällä on luonnonsuojelualueita 1383 hehtaaria, mikä vastaa 4,1 % Hyvinkään kokonaispinta-alasta. Vuonna 2012 luonnonsuojelualueita oli 1356 hehtaaria. Kuvassa 2. on kuvattu Hyvinkään luonnonsuojelualueiden määrän kehitys 2000-2016. Luonnonsuojelualueiden määrä on kasvanut vuoden 2005 jälkeen huomattavasti ennen kaikkea yksityismaille perustettujen luonnonsuojelualueiden vuoksi.

Kuva 2. Hyvinkään luonnonsuojelualueiden määrän kehitys 2000-2016. (Lähde: Hyvinkään kaupunki)

Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella kuvaa maankäytön tehokkuutta ja kehityssuuntaa sekä alueen viihtyisyyttä ja monimuotoisuutta. Hyvinkäällä virkistysalueita asemakaava-alueella oli vuonna 2016 26,4 %, sama kuin viime tarkastelussa vuonna 2012.

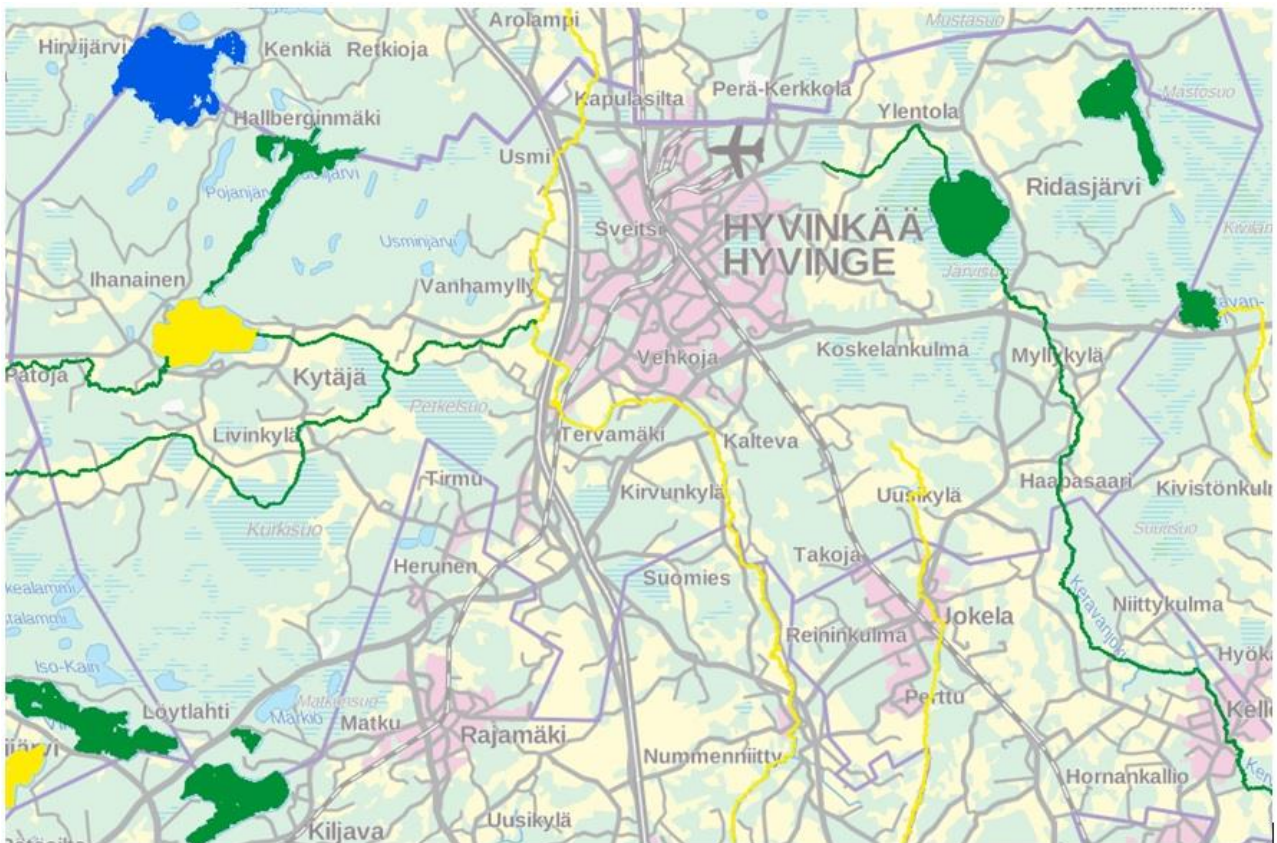
Taulukkoon 5 on koottu tiedot valittujen palveluiden saavutettavuudesta 300 metrin ja 700 metrin etäisyydellä vuosina 2012 ja 2016. Prosenttiluku kuvaa sitä väestön osuutta, joka asuu kyseisestä palvelusta 300 tai 700 metrin etäisyydellä. Viheralueiden, päiväkotien, paikallisliikenteen, koulujen ja päivittäistavarakauppojen osalta ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vuosien 2012 ja 2016 välillä. Hyötyjätepisteiden määrä väheni merkittävästi siirryttäessä vuoden 2016 alussa lainsäädännön muutosten myötä tuottajavastuuseen, jolloin aiemmin Kiertokapulan ylläpitämät hyötyjätepisteet (29 kpl) loppuivat ja tilalle tuli kahdeksan Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n ylläpitämää ekopistettä. Samalla alkoi viidellä pisteellä myös muovipakkausten erilliskeräys. Muutoksesta johtuen on 300 metrin etäisyydellä olleiden hyötyjätepisteiden määrä puolittunut ja myös 700 metrin etäisyydellä olevien astioiden määrä vähentynyt lähes kolmanneksella. Vuonna 2016 on sekä 300 metrin, että 700 metrin etäisyyksillä kirjastoista tai kirjastoauton pysäkiltä asuvien puolittunut. Selityksenä on Hyvinkäällä ajaneen Hausjärven kirjastoauton toiminnan loppuminen. Kirjastoauto kävi kyläkoulujen lisäksi myös osalla taajamakouluista: Anttila, Martti, Puolimatka ja Talvisilta. Varsinaisten kirjastojen määrässä ei ole ollut muutoksia.

Taulukko 5. Palveluiden saavutettavuus Hyvinkäällä 300 m ja 700 m etäisyydellä vuosina 2012 ja 2016. (Lähde: Hyvinkään kaupunki)

Palveluiden saavutettavuus Hyvinkäällä 2012 ja 2016	300 metriä		700 metriä	
	2016	2012	2016	2012
- %- osuus koko väestöstä, ellei mainittu toisin	%	%	%	%
- %- luvut pyöristetty tasalukuun				
Viheralueet	95	97	97	100
Päiväkodit (osuus 0-6 vuotiaista)	42	44	84	84
Joukkoliikenteen pysäkit (vain paikallisbussit)	78	79	92	92
Koulut: peruskoululuokat 1-6 (osuus 7-12 vuotiaista)	16	15	66	65
Päivittäistavarakaupat	34	34	75	76
Kierrätyspisteet (Rinki Oy:n pisteet)	17	35	60	87
Kirjastot ja kirjastoauton pysäkit	6	12	24	49

Pintavedet

Oheisessa karttakuvassa (Kuva 6.) on esitetty Hyvinkään pintavesien ekologinen tila 2013. ELY-keskukset ja riista- ja kalataloudentutkimuskeskus RKTL ovat arvioineet pintavesien ekologista ja kemiallista tilaa vuosina 2008 ja 2013. Luokittelussa sininen kuvaa erinomaista, vihreä hyvää, keltainen tyydyttävää, oranssi välttävää ja punainen huonoa veden ekologista tilaa. Hyvinkäällä on Hirvijärven ja Ridasjärven ekologinen tila parantunut vuosina 2008-2013 ja Panninjoen tila on heikentynyt.

Kuva 3. Hyvinkään pintavesien ekologinen tila vuonna 2013. Sininen erinomainen, vihreä hyvä, keltainen tyydyttävä, oranssi välttävä ja punainen huono ekologinen laatu. (Lähde: Ympäristöhallinnon verkkopalvelu)

Vahvuudet

- kestävän kehitys on yksi uuden kaupunkistrategian, Pelikirjan, kaikki toiminnot läpäisevistä tukipila-reista ja kestävän kehityksen näkökulma tulee ottaa huomioon kaikkia toimintoja suunniteltaessa
- kestävää kehitystä tukee kaavoitus ja maankäytönsuunnittelu, joka on Hyvinkäällä järjestelmällistä ja, jota kaupunki tekee vain hankkimilleen maa-alueille
- liikennesuunnittelu ja liikkumisen ohjaus tukevat kestävää liikkumista

Haasteet

- pohjavedelle ja luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvat uhat ja luonnonvarojen kulutuksen kasvu
- luonnonvarojen kulutuksen kasvuun liittyy energiakulutuksen lisääntyminen ja ilmastonmuutoksen uhka

4 VALTUUSTOKAUDEN 2013-2016 PAINOPISTEALUEIDEN JA TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Hyvinkään kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma 2014-2016 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.9.2013. Hyvinkään kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma rakentui kuuden painopistealueena olevan teeman ympärille. Painopistealueet oli valittu siten, että niihin keskittymällä edistetään mahdollisimman monipuolisesti hyvinkääläisten terveyttä ja hyvinvointia. Suunnitelman valmistel-leen työryhmän valitsemat keskeiset painopistealueet ovat:

1. Terveyden edistämisen rakenteet
2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen
3. Elämäntavat
4. Henkinen hyvinvointi
5. Osallisuus ja vaikuttaminen
6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo

Teemoista johdettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman tavoitteet. Hyvinkään kaupungin hy-
vinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman 2014-2016 tavoitteet olivat:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen kytketään osaksi kunnan johtamisjärjestelmää
- Terveellisiä elämäntapavalintoja edistävien työ- ja elinolosuhteiden kehittäminen
- Elintapamuutosten aikaansaaminen: Ylipainoisuuden vähentäminen, liikkumisen lisääminen, päihtei-
den käytön vähentäminen
- Järjestöjen toiminnan ja roolin vahvistaminen osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukena
- Hyvinvoinnin tukeminen kulttuurin avulla
- Yhteenkuuluvuuden edistäminen sekä osallistumis-, vaikuttamis- ja viestintätapojen ajanmukaistami-
nen
- Sosiaali- ja terveystalouden vahvistaminen ja terveyttä edistävien työmuotojen kehittäminen
- Luonnon- ja rakennetun ympäristön virkistysarvojen tukeminen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vuosille 2014-2017 olivat seuraavat:

1. lapsen hyvä arki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
2. vanhemmuuden tukeminen
3. lasten ja nuorten vapaa-aika
4. koulunkäynnin turvaaminen
5. nuorten pääsy jatko-opintoihin ja työelämään

Hyvinvointikertomuksen, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja turvallisuussuunnitelman vuoden 2016
tavoitteiden raportointi on liitteenä 1.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KESKEISET HYVINVOINNIN MITTARIT

Kaupungin elinvoimaisuuden kannalta voidaan todeta, että yrityskyselyissä on ollut positiivinen vire. Kyselyjen tulokset ovat parantuneet. Luontomatkailuyrittäjyys lisää kaupungin tunnettuutta ja tukee positiivisen imagon luomista. Luontomatkailun kehittyminen palvelee myös kaupungin omia asukkaita. Myös kaupunkikeskustan kehittäminen jatkuu. **Väestönkasvu on keskeinen kaupungin elinvoimaisuuteen vaikuttava tekijä ja se voidaan nostaa yhdeksi keskeiseksi hyvinvoinnin mittariksi.** Väestönkasvu Hyvinkäällä on ollut maltillista viime vuosina. Luonnollinen väestönlisäys on vähentynyt voimakkaasti (vuonna 2016 21) ja kuntien välinen nettomuutto (vuonna 2016 12) on ollut vähäistä viime vuosina. Suhteellisesti suurin osuus viime vuoden väestönlisäyksestä tuli maahanmuutosta.

Lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden kohdalla positiivista on ollut, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrää on alentunut. Ennalta ehkäisevään ja varhaisen tuen toimintaan on panostettu muun muassa perhekeskustoimintana. Varhainen tuki ja ennaltaehkäisevä toiminta tulee aloittaa jatkossakin neuvolavaiheessa yhteistyössä muiden toimialojen ja toimijoiden kanssa. **Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden määrä on keskeinen mittari hyvinvoinnin arvioinnissa.**

Nuoret ja nuoret aikuiset voivat pääosin hyvin, mutta tukea tarvitseva osa voi entistä huonommin. Tämä vaatii entistä yksilöidympää ja räätälöidympää tukea ja joustavampaa palvelurakennetta. Nuoret maahanmuuttajat tulisi saada nopeasti suomen kielen opetukseen ja muuhun opetukseen ja koulutukseen. Lisäksi tärkeää on monialainen yhteistyö ja matalan kynnyksen palvelut. Myös maahanmuuttajanuorten joustava työllistyminen ja yritys yhteistyö olisi tärkeää.

Työikäisten osalta voidaan todeta, että työttömyys on kääntynyt laskuun. Panostusta työttömyyden vähentämiseen tulee kuitenkin jatkaa esimerkiksi käynnissä olevien hankkeiden kautta (Hyvin töihin- ja Alusta-hankkeet). Elämän kriiseihin tarvittaisiin joustavampia palveluja. Palvelujen tulisi lähteä asiakasnäkökulmasta. Kuntouttavan toiminnan tulisi olla osallistavaa. **Työikäisten osalta keskeisiä hyvinvoinnin mittareita ovat nuorisotyöttömien (alle 25-vuotiaat) ja pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden työttömänä olleiden) määrät.**

Ikääntyneillä esiin nousevia haasteita ovat yksinäisyys, mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä heikosti palveluihin hakeutuvat tai niistä tietävät ikääntyneet. Ikäihmisten ovat kasvava joukko kaupunkilaisia, joiden hyvinvoinnista tulisi huolehtia kokonaisvaltaisesti. Ikäihmisten ongelmat ovat monialaisia ja moniammatillinen yhteistyö olisi tärkeää varhaisessa vaiheessa. Myös kolmas sektori olisi saatava mukaan yhteistyöhön, jotta avuntarvitsijat löydettäisiin ajoissa. Yleisin ikäihmisten mielenterveysongelma on masennus. Hyvinkäällä 65 vuotta täyttäneistä 11,2 prosenttia sai korvausta depressiolääkkeistä. **Keskeinen hyvinvoinnin mittari ikäihmisille on depressiolääkkeistä korvausta saaneiden yli 65 vuotta täyttäneiden osuus samanikäisestä väestöstä.**

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Hyvinkään väestönkasvu tulee pääasiassa maahanmuutosta; vuoden 2016 väestönkasvu oli 137 henkilöä, joista 104 oli maahanmuuttajia. Hyvinkään kaupunki on sitoutunut sopimuksilla Uudenmaan Ely-keskuksen kanssa tarjoamaan kuntapaikkoja kansainvälistä suojelua saaville, jotka ovat haavoittuvimmassa asemassa oleva ryhmä ja jotka tarvitsevat erityisiä palveluja ja ohjausta. Hyvinkään kaupungin tulee jatkaa resurssien kohdentamista kotouttamistyöhön sekä sen kehittämiseen ja suunnitteluun. Kotouttamistyötä tehdään jatkossa entistä vahvemmin toimialojen rajat ylittävästi ja tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. **Keskeinen kotoutumisen mittari on maahanmuuttajien työllisyysaste suhteessa kantaväestöön.**

Turvallisuuden osalta kyselyissä nousi esiin turvattomuuden tunne liikenteessä. On syytä jatkaa edelleen panostusta liikenneturvallisuustyöhön. **Turvallisuuden osalta keskeinen seurattava mittari on liikenneonnettomuuksien kokonaismäärä vuosittain.**

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

6 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kaupunkistrategia (Hyvinkään Pelikirja)

Hyvinkään uusi kaupunkistrategia (Hyvinkään Pelikirja) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2016. Nykytilaa ja tulevaa strategiakautta koskevien haasteiden, vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistaminen olivat Pelikirjan valmistelun kannalta olennainen vaihe. Osana tätä toimintaympäristön analyysivaihetta hyödynnettiin myös hyvinvointikertomustietoa. Lisäksi tiedonkeruuvaihe piti sisällään kuntalaisille, yrityksille ja kaupungin henkilöstölle kohdennetut kyselyt, osallistamistilaisuuksia sekä eri alojen asiantuntijakuulemisia. Valmistelutyön ohjaus toteutettiin poliittisen ohjausryhmän toimesta, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto osallistui uuden strategian valmisteluun valtuustoseminaarien puitteissa.

Pelikirja ja hyvinvointikertomuksen aihealueita koskevat tavoitteet

Hyvinkään kaupunki määrittelee Pelikirjassa strategiakauden keskeiset päämäärät / tavoitteet ja valitut painopistealueet sekä sen, mitä kaupunki aikoo tehdä valittujen päämäärien saavuttamiseksi. Pelikirja on kaupungin keskeinen johtamisen ja ohjauksen väline. Näin ollen myös tulevan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma rakennetaan sekä hyvinvointikertomustietoon että valtuuston hyväksymään Pelikirjaan pohjautuen. Hyvinvointikertomukseen sisältyvä yksityiskohtaisempi tieto hyvinvoinnin tilasta sekä valituista painopistealueista mahdollistaa konkreettisempien vuositavoitteiden asettamisen Pelikirjan viitoittamaan suuntaan.

Pelikirjan strategisten kärkien mukaisesti Hyvinkäällä on päätetty panostaa pitkäjänteisesti kaupungin houkuttelevuuden lisäämiseen, yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä yhteisöllisyyden ja Hyvinkää-hengen kehittämiseen (Minä, me ja Hyvinkää). Strategiamme tähtää Hyvinkään tunnettuuden lisääntymiseen, kaupungin kasvamiseen ja ennen kaikkea siihen, että hyvinkääläiset voivat olla kotikaupungistaan ylpeitä.

Pelikirjaa toteutetaan sekä valittujen kärkihankkeiden että lakisääteisten perustehtävien ja päivittäisen palvelutuotannon kautta. Lakisääteisten perustehtävien osalta Pelikirja lähtee siitä, että sote-palvelut eivät enää sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen kuulu osaksi kuntien toimintaa. Maakuntahallinnon uudistusten arvioidaan lisäksi vaikuttavan myös työ- ja elinkeinoasioiden hoitamiseen, ympäristöterveydenhuoltoon sekä alue-suunnitteluun. Vaikutusten laajuus ja sisältö tarkentuvat lainsäädäntömuutosten myötä.

Tässä pelikarttamme, yhteiset tavoitteemme ja tapamme toimia vuosille 2017-2027:

Kaupungin ja maakunnan välisen yhteistyön toimivuuteen kiinnitetään Pelikirjassa erityistä huomiota. Yhteistyön toimivuus on jatkossa tärkeätä, jotta kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamisessa ja edistämässä onnistutaan rakennemuutoksen aikana. Lisäksi yhteistyön toimivuuteen on panostettava eri toimialojen kesken myös nykyisen rakenteen puitteissa, jotta muutokset saadaan toteutettua hallitusti ja sujuvasti.

7 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

Talous ja elinvoima

- Hyvinkään Pelikirja, kaupunkistrategia vuosille 2017 - 2027
- Hyvinkään elinkeino-ohjelma vuodelle 2017

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014-2017, päivitetään 2018-2021
- Erityispäivähoidon ohjelma 2011 – 2017
- Perusopetuksen OPS ja kolmiportaisen tuen suunnitelma

Nuoret ja nuoret aikuiset

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014-2017, päivitetään 2018-2021

Työikäiset

- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2011
- Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön ohjelma 2010 – 2015, päivitetään
- Työllisyyspoliittinen toimintaohjelma 2012-2015 --> päivitetään, Elinkeino- ja työllisyysohjelma

Ikäihmiset

- Ikääntymis- ja vammaispoliittinen ohjelma 2011 – 2018

Kaikki ikäryhmät

- Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelma, AUNE, 2016-2019
- Hyvinkään kaupungin kotouttamisohjelma 2017 - 2020
- Ikääntymis- ja vammaispoliittinen ohjelma 2011 – 2018
- Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelma 2013- 2016 (KV 16.9.2013/§ 85)
- Ilmansuojeluohjelma 2011- 2017 (KV 30.1.2012 / § 5)
- Turvallisuussuunnitelma 2018-2021

8 Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2018

Hyvinvointikertomus on keskeinen kunnan hyvinvointijohtamisen työkalu, ja tulevan vuoden suunnittelu on puolestaan oleellinen osa hyvinvointikertomusta. Indikaattoritietojen ja ryhmän oman asiantuntemuksen perusteella on hyvinvointiryhmä laatinut esitykset painopistealueiksi vuosille 2018-2021. Toimialat huomioivat hyvinvointikertomuksessa esille nousseet painopistealueet valmistellessaan toimielinten talousarvioesityksiä ja toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2018. Talousarvioesityksen hyväksyessään kaupunginvaltuusto hyväksyy myös hyvinvointia edistävät toimenpiteet ja niihin tarvittavat resurssit. Toimenpiteiden tulee olla niin merkittäviä, että ne nostetaan talousarvioesityksessä 2018 joko kaupunki- tai toimielintason tulokortteille. Toimenpiteiden toteutumista tullaan seuraamaan osana normaalia talouden ja toiminnan raportointia läpi vuoden 2018.

Hyvinkään hyvinvointiryhmän valitsemat painopistealueet perusteluineen vuosille 2018 - 2021:

1. Kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen

Kaupungin talouden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että Hyvinkään väestönkasvu jatkuu hallitusti. On tarpeen selvittää ja tunnistaa syyt syntyvyyden laskuun ja miettiä vaikutuskeinoja asian parantamiseksi. Yhtenä mahdollisena vaikutuskeinona on lisätä Hyvinkään houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinkaupunkina ja huomioida entistä paremmin lasten ja nuorten näkökulma kaupungin päätöksenteossa. Yritysten työpaikka- tarjonta on tekijä, joka houkuttelee uusia asukkaita paikkakunnalle. Kaupungin elinvoimaisuus ja houkuttelevuus paikkakunnalle muuttavien yritysten näkökulmasta on tärkeää, jotta uusia työpaikkoja syntyy. Hyvinkään Pelikirjan mukaisesti ”teemme tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa ja otamme yritysten toimintaedellytykset jatkuvasti huomioon. Edesautamme mahdollisuuksien mukaan muun muassa hankintojen kohdistamisessa paikallisiin yrityksiin. Näin syntyvät ja pysyvät työpaikat ovat kaupunkimme elinvoimaisuuden edellytys.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kärkihanke: Kehittyvä kaupunkikeskusta	Kaupunkikeskustan projektisuunnitelman hyväksyminen.	Keskustan kehittämisen projektisuunnitelma on hyväksytty helmikuun 2018 loppuun mennessä.	Liiketoimintajohtaja	Kaupunginvaltuusto
Maankäytön toteuttamisprosessin ohjaaminen sekä MAL-asuntotuotantotavoitteiden mukainen tonttivaranto pitkällä aikavälillä.	Maankäytön toteuttamisohjelma on laadittu ja ohjelman vuositavoitteet toteutuvat	Asuntoja valmistuu 360 kpl. Tontteja luovutetaan 57 kpl (omakotitontteja 50 kpl, kerros- ja rivitalotontteja 4 kpl, yritystontteja 3 kpl)	Kaupungingeodeetti	Kaupunginvaltuusto
Kärkihanke: Hangonsilta 1	Hangonsillan alueen markkinointi	Suoramarkkinointikampanja toteutettu tärkeimmissä kohdeyrityksissä vuoden 2018 aikana.	Viestintäpäällikkö Kaupungingeodeetti	Kaupunginhallitus
Kärkihanke: Hyvinkään Sveitsi	Luontomatkailuyrittäjyyttä edistävän Luonnostaan hyvä - hankkeen käynnistäminen	Valmennuspolku kansainvälisille markkinoille tähtääville yrityksille on käynnissä ja osittain hyödynnettävissä kesällä 2018.	Liiketoimintajohtaja	Kaupunginhallitus
Kärkihanke: Kehittyvä kaupunkikeskusta	Kaupungin brändi-ilmettä noudattava opas (design manual) keskustan ulkoasun/ilmeen suunnitteluun	Opas laadittu vuoden 2018 kuluessa.	Kaavoituspäällikkö Kaupunginpuutarhuri	Kaupunginhallitus
Uusien yritysten, investoijien ja muiden toimijoiden houkutteleminen kaupunkiin	Myynti- ja markkinointipaketin laatiminen ja hyödynnetään mm. Antinsaaren yritysalueen markkinoinnissa.	Myynti- ja markkinointiaineisto valmiina ja yritysalueita markkinoitu.	Liiketoimintajohtaja Viestintäpäällikkö	Kaupunginhallitus
VR:n konepajan tilat tehokkaassa käytössä (joko VR:n tai muiden yritysten)	Vaiikutetaan ja neuvotellaan valtion, VR:n ja mahdollisten uusien yritysten kanssa niin, että tilat myös tulevaisuudessa junakaluston kunnossapitokäytössä	Pääosa VR:n konepaja-alueesta jatkossakin junakaluston kunnossapitokäytössä.	Liiketoimintajohtaja	Kaupunginhallitus

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Matkailun kärjet ja toimenpiteet kirkastettu.	Matkailun tavoite- ja toimintasuunnitelman laatiminen	Suunnitelma hyväksytty ja toteutuksessa 2 uutta yritystä kansainvälisellä matkailusivustolla ja 2 palvelua esitelty VisitFinlandin MyStay-matkailuportaalissa	Liiketoimintajohtaja	Kaupunginhallitus
Kaavoitustoiminnan ohjaaminen ja kaavojen toteuttamistoimenpiteiden ohjelmoinnin ja kaavoitusta tukevan maanhankinnan tukeminen.	Kaavoitusohjelman laatiminen	Kaavoitusohjelma on laadittu ja ohjelman vuositavoitteet toteutuvat.	Kaavoituspäällikkö	Kaupunginhallitus
Tehdään Hyvinkäälle Suomen ensimmäinen terveystmsä. Metsän terveysvaikutusten hyödyntäminen, hyvinvoinnin lisääminen, terveystmsän rakentaminen ja hyödyntäminen matkailussa ja markkinoinnissa ja palveluissa.	Tehdään suunnitelma terveystmsästä.	Suunnitelma on tehty ja infraa on rakennettu. Terveystmsää hyödynnetään luontomatkaailussa.	Liiketoimintajohtaja	Kaupunginhallitus

2. Digitalisaation hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja tuotannossa

Yksi Suomen hallituksen kärkihankkeista on digitalisoida julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi. Sähköiset palvelut ovat myös yksi Hyvinkään Pelikirjan tukipilareista. Digitalisaatio on yksi keskeinen keino, jolla palvelutuotantoa voidaan Hyvinkäällä tehostaa ja muuttaa käyttäjälähtöisemmäksi. Näin voidaan parantaa palvelujen käyttäjien osallistumista palvelujen suunnitteluun ja niiden piiriin pääsyä.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kärkihankke: Kuntalaisten osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi	Sähköisen asiakaspalautejärjestelmän uudistaminen ja uuden järjestelmän käyttöönotto.	Järjestelmä otetaan kaupunkitason ratkaisuna käyttöön vuoden 2018 loppuun mennessä.	Kehittämispäällikkö Tietohallintopäällikkö	Kaupunginhallitus

3. Ennaltaehkäisevän työn ja oikea-aikaisten palvelujen kehittäminen

Ehkäisevä työ on avainasemassa kavennettaessa hyvinvointieroja. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun turvaaminen. Ehkäisevä työ ankkuroidaan osaksi palvelujärjestelmän perusrakennetta ja toimintaa. Vahvoilla peruspalveluilla kyetään ehkäisemään ongelmien syntymistä ja puuttumaan niihin varhain sekä tukemaan ihmisten itsenäistä selviytymistä ja elämänhallintaa. Haavoittuvassa asemassa olevat ja vähemmistöryhmät tarvitsevat lisäksi kohdennettuja palveluja. Matalan kynnyksen palveluilla pyritään parantamaan palveluiden saatavuutta ja ennaltaehkäisemään raskaampien ja kalliimpien palveluiden tarvetta. Tavoitteena on monialaisen yhteistyön vahvempi hyödyntäminen, esimerkkinä valtakunnallinen Ankkuri-toimintamalli.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen	Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyn ohjelman laatiminen	Ohjelma on valmis vuoden 2018 aikana.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Sivistystoimenjohtaja	Kaupunginvaltuusto

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Lasten- ja perhepalveluiden uudistaminen	Uudenmaan Lapen (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma) Yhdessä olemme enemmän -hankkeen toteuttaminen	Perhekeskus- (Peke) ja Varhaiskasvatus ja koulu lapsen hyvinvoinnin tukena (Varko) -toimintamallit on luotu.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Sivistystoimenjohtaja	Kaupunginhallitus
Alueellisen yhteistyön hyödyntäminen ja seutukunnallisen yhteistyön etujen saavuttaminen. Osallistutaan kuntien yhteisten työryhmien työskentelyyn toimintasuunnitelman mukaisesti.	Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä toimii suunnitelman mukaisesti.	Palvelusopimuksen mukainen toiminta on järjestetty käytännössä.	Sosiaali- ja terveysjohtaja	Kaupunginhallitus

4. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Erilaisilla osallistumisen muodoilla on positiivisia, vaikkakin toisistaan poikkeavia yhteyksiä toimintakykyyn, pitkäikäisyyteen ja hyvinvointiin. Yksinäisyys voidaan kokea myönteisesti tai kielteisesti. Myönteinen yksinäisyys on vapaaehtoista, rentouttavaa ja usein luovuuden edellytys. Tämä mahdollistaa oman eletyn elämän tarkastelun, elämäkokemuksen ja mielenrauhan saavuttamisen. Kielteinen eli ei vapaaehtoinen yksinäisyys voi altistaa muun muassa terveydellisiin ja elämäntilanteen ongelmiin. Panostamme eri-ikäisten osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä tuemme yhteisöllisyyden kehittymistä.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kärkihanke: Kuntalaisten osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi	Osallisuussuunnitelman laatiminen	Osallisuussuunnitelma on laadittu vuoden 2018 loppuun mennessä.	Kehittämispäällikkö	Kaupunginvaltuusto
Kärkihanke: Kuntalaisten osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi	Hyvinkää-sovelluksen (Hyvinkää App) käyttöönoton valmistelu.	Mobiilisovelluksen käyttöönoton valmistelu etenee vuoden 2018 kuluessa testausvaiheeseen.	Kehittämispäällikkö tietohallintopäällikkö	Kaupunginhallitus
Kärkihanke: Kuntalaisten osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi	Hyvinkään ympäristöfoorumi; Ekologiseen kestävyteen liittyvän kansalaiskeskustelun vahvistaminen Hyvinkäällä	Ympäristöfoorumi on perustettu 31.8.2018 mennessä.	Ympäristötoimenjohtaja	Kaupunginhallitus

5. Palvelujen rajapintojen häivyttäminen

Eri toimijoiden välinen yhteistyö on erittäin tärkeää, jotta ihmiset käyttäisivät tarpeitaan vastaavia palveluja. Käynnissä olevat hyvinvointipalvelujen tuottamisrakenteisiin vaikuttavat ja Hyvinkäällä asuvan väestön rakenteessa tapahtuvat muutokset korostavat tarvetta kiinnittää huomiota eri palveluiden välisten rajapintojen häivyttämiseen. Tällaisia toimintaympäristön muutoksia ovat muun muassa maakuntauudistus, väestön ikärakenteen muutos ja maahanmuuttajien määrän ja osuuden ennakoitavissa oleva kasvu. Näin palveluja tarvitsevat saavat tarvitsemansa palvelut joustavasti ilman, että he joutuvat hakemaan niitä eri paikoista ja odottamaan palveluja kohtuuttomasti.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Muutokseen varautuminen vuonna 2017 laaditun muutossuunnitelman toimenpiteiden avulla.	Suunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen.	Vuodelle 2018 suunnitellut toimenpiteet toteutettu.	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus

6. Työllisyyden lisääminen

Työttömyys vähentää kaupungin verotuloja ja lisää työmarkkinatukimenoja sekä heikentää kaupungin mahdollisuuksia turvata kuntalaisten hyvinvointia. Näiden välillisten vaikutusten lisäksi työttömyys vaikuttaa myös monin suoremmin tavoin kuntalaisten hyvinvointiin. Ihmisten kokemukset omasta hyvinvoinnistaan, voimavaroistaan ja tyytyväisyydestään ovat yhteydessä heidän käytettävissään oleviin tuloihin ja muuhun varallisuuteen. Työttömyydellä on myös todettu olevan yhteys muun muassa terveys- ja elämänhallinnan ongelmien esiintyvyyden kanssa. Elinkeinoelämää edistämällä ja siten työllisyyttä parantamalla voidaan ennaltaehkäistä monia ongelmia ja vaikuttaa laaja-alaisesti Hyvinkäällä asuvien hyvinvointiin.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kaupungin työllisyyden ja elivoiman lisääminen	Elinkeino- ja työllisyysohjelman laatiminen	Valmis 2018	Sosiaali- ja terveysjohtaja, Liiketoimintajohtaja	Kaupunginvaltuusto
Työllisyyden lisääminen	Pitkäaikaistyöttömien määrän vähentäminen	300 päivää työmarkkinatukea saaneiden määrän pienentyminen vuoden 2017 seurantatietoihin verrattuna.	Sosiaali- ja terveysjohtaja	Kaupunginvaltuusto
Työllisyyden lisääminen	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrän pienentyminen vuoden 2017 seurantatietoihin verrattuna.	Sosiaali- ja terveysjohtaja	Kaupunginvaltuusto

7. Maahan muuttaneesta kuntalaiseksi

Hyvinkään väestönkasvu tulee vahvasti maahanmuutosta. Palveluja tullaan järjestämään tulevaisuudessa niin, että niissä huomioidaan entistä paremmin myös maahan muuttaneet kuntalaiset ja heidän hyvinvointinsa. Hyvinkään tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista osana peruspalveluja sekä järjestämällä erityisiä kotouttamispalveluja kotoutumisen alkuvaiheeseen. Lisäksi tavoitteena on edistää maahanmuuttajien hyvinvointia tukemalla työllistymistä ja lisäämällä heidän osallisuuttaan. Hyvinkään kaupungin tavoitteena on edistää hyvien väestösuhteiden rakentumista.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kotouttamistyön kokonaiskoordinaation lisääminen ja kotouttamistyön kehittäminen.	Kotouttamistyön vakiinnuttaminen	Kotouttamisohjelman vuoden 2018 työohjelman mukaiset tavoitteet vuodelle 2018 on toteutettu.	Sivistystoimenjohtaja Sosiaali- ja terveysjohtaja	Kaupunginhallitus

8. Kestävien liikkumismuotojen ja luonnossa liikkumisen edistäminen

Arkiliikunnan lisääminen kaikissa ikäryhmissä kestäville kulkumuodoilla (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) vaikuttaa positiivisesti kuntalaisten terveyteen, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen sekä liikenteen ympäristöhaittojen pieneneeseen. Lisäksi jo lyhyt aika luonnossa laukaisee stressiä ja edistää ihmisten hyvinvointia. Viher- ja virkistysalueilla on suuri merkitys hyvän elinympäristön muodostumisen kokonaisuudessa. Ne ovat merkittäviä niin ekologian kuin ihmistenkin tarpeiden, hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Toteuttamiskeinoina ovat muun muassa luontopolkuverkoston toteuttaminen, ulkoilureittisuunnitelman laatiminen vuosille 2017-2025, Hyvinkään kestävä liikkuminen 2030 –ohjelman edistäminen Askel-toiminnan kautta laaja-alaisena yhteistyönä, kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen, digitalisaatio, markkinointi ja kampanjat sekä esteettömyyttä parantavat toimenpiteet yhteistyössä julkisen ja yksityisen sektorin kanssa.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kärkihanke: Aktiivinen tapahtumakaupunki	Suurten valtakunnallisten tapahtumien vakiinnuttaminen Hyvinkäälle.	Vuonna 2018 järjestetty Red Carpet Film Festival, IskelmäKesä Hyvinkää, Kansainväliset Suurmarkkinat.	Sivistystoimenjohtaja	Kaupunginvaltuusto
Kärkihanke: Aktiivinen tapahtumakaupunki	Hyvinkään tunnettuuden nousu tapahtumien kautta.	Kaupungin tunnettuus on noussut vuonna 2014 toteutettuun tutkimukseen verrattuna. (Tutkimustulokset analysoidaan vuoden 2018 aikana.)	Viestintäpäällikkö	Kaupunginvaltuusto

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kärkihanke: Omaleimainen kulttuuri- ja tapahtumakaupunki	Kulttuuriohjelman laatiminen valtuustokaudelle.	Ohjelma valmistuu vuoden 2018 loppuun mennessä.	Kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö	Kaupunginvaltuusto
Kärkihanke: Aktiivinen tapahtumakaupunki	Lentokentän alueen kehittäminen tapahtumakäyttöä varten.	Suunnitelma lentokentän alueelle tehtävistä toimenpiteistä valmistuu kesäkuun 2018 loppuun mennessä.	Sivistystoimenjohtaja Tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja	Kaupunginhallitus
Kärkihanke: Aktiivinen tapahtumakaupunki	Tapahtumajärjestelyjä koskevien lupamenettelyjen yhtenäistäminen ja sisäisen tiedonkulun parantaminen.	Tapahtumajärjestelyihin liittyvistä vastuista on sovittu toimialarajat ylittäen vuoden 2018 loppuun mennessä.	Sivistystoimenjohtaja Tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja	Kaupunginhallitus
Kärkihanke: Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki	Hyvinkääsalin perustehtävän määrittely ja toimintasuunnitelman laatiminen.	Suunnitelma valmis vuoden 2018 loppuun mennessä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja	Kaupunginhallitus

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

9 Suunnitelman laatijat

Kaupunginjohtajan päätöksellä hyvinvointikertomusta valmistelevan hyvinvointiryhmän kokoonpano päivitettiin keväällä 2017. Hyvinvointikertomuksen valmistelusta vastaavan hyvinvointiryhmän kokoonpano vuonna 2017 on:

- Alapiessa Olli-Pekka, perhe- ja sosiaalipalveluiden johtaja (varajäsen aikuisten palveluiden päällikkö Hanna Kivelä)
- Hakala Mika, rehtori, Hyvinkään Opisto
- Heimonen Yrjö, turvallisuuspäällikkö
- Härkönen Taru, suunnittelija, sihteeri/varapj.
- Karvonen Pekka, talouspäällikkö
- Koistinen Anu, liikuntapäällikkö
- Lehtinen Marjut, koti-, asumis- ja sairaalapalveluiden päällikkö (varajäsen avopalveluiden päällikkö Maija-Riitta Paasonen)
- Lund Sari-Leena, viestintäpäällikkö
- Nieminen Markku, projektipäällikkö
- Rapala Eila, varhaiskasvatuksen johtaja
- Saari Erkki, lehtori (Laurea-ammattikorkeakoulu)
- Salmi Merja, toimitusjohtaja (Sosiaalitalo - sosiaalialan osaamiskeskus)
- Simonen Riitta, kansliapäällikkö, puheenjohtaja
- Uusitalo Tuija, vastaanottojen ylilääkäri
- Vakkamaa Jouko, perusopetuksen johtaja
- Varjonen Simo, nuorisopäällikkö, vs. kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
- Viljanen, Tiia, kehittämisspäällikkö

10 Suunnitelman hyväksyminen

Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 käsiteltiin Hyvinkään kaupunginvaltuustossa 29.5.2017.

Hyvinvointikertomuksessa eriteltyt suositukset huomioidaan vuoden 2017 talousarvion valmistelussa ja niiden pohjalta valmistellut toimenpiteet tuodaan valtuuston tiedoksi talousarvion yhteydessä.

LIITTEET

Liite 1. Vuoden 2016 tavoitteiden raportointi

Hyvinvointikertomus

1. Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Toimiala	(Strateginen) tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopiste-alue	Raportointi
Keskushallinto	Hyvinvoivat hyvinkäläiset	1. Keskushallinto koordinoi vuosittaisen hyvinvointikertomuksen laadinnan 2. Hyvinvointikertomusta kehitetään osana kaupungin johtamista ja varmistetaan, että hyvinvointikertomus on oleellinen osa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua.	1. Hyvinvointikertomus 2016 hyväksytään vuoden 2017 talous-arviokäsittelyn yhteydessä 2. Hyvinvointikertomuksen rooli on määritelty vuoden aikana ja kokoonpano päivitetty tarkoituksenmukaiseksi	1 Terveyden edistämisen rakenteet	1. ✓ Tavoite on toteutunut. 2. ✓ Tavoite on toteutunut.
Kaupunki	Hyvinvoivat hyvinkäläiset	Reagoiminen turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun Kotouttamissuunnitelman päivittäminen	Kotouttamissuunnitelma päivitetty / ei	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	<p>☐ Tavoite toteutui osittain: kotouttamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2016.</p> <p>Kaupunginhallitus hyväksyi 4.7.2016 (§ 160) Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa solmittavan sopimuksen, jossa sovittiin kuntapaikoista kansainvälistä suojelua saavien (turvapaikanhakijat, pakolaiset) kuntapaikoista. Hyvinkää täytti sopimuksen velvoitteet vuonna 2016.</p> <p>Turvapaikanhakijoiden lasten esiopetus on toteutettu tarpeen mukaisesti, perusopetus on aloitettu ja viisi valmistavaa ryhmää on perustettu. Sivistystoimi on kutsunut kaikki turvapaikanhakijoiden kanssa toimivat tahot säännöllisiin tapaamisiin.</p>
Kaupunki	Houkutteleva Hyvinkää	Hyvinkäästä houkutteleva tapahtumajärjestämisen kaupunki Vuosittain järjestettävän valtakunnallisen tapahtuman saaminen Hyvinkäälle (taloudellinen ja imagollinen merkitys) Toimiva nettiportaali	Valtakunnallinen suur tapahtuma toteutettu / ei toteutettu Tapahtuma nettiportaali käytössä / ei	1 Terveyden edistämisen rakenteet	<p>✓ Pesäpallon suurleiri toteutettiin heinäkuussa Hyvinkäällä. Kansainvälinen Steel Egg viikonloppu toteutettiin 20.-21.5.2016. Hyvinkään kaupunki oli mukana tukemassa tapahtumaa.</p> <p>Sovittujen tapahtumien määrää koskevaa mittaria esitettiin tarkennettavaksi. Muita tapahtumia oli muun muassa Hyvinkäläisten pikkujoulu Wahalla Areenalla ja uudenvuoden aaton tapahtuma ilotulitukseen. Tapahtumanettiportaalitavoite on toteutunut: tapahtumanjärjestäjän opas on otettu käyttöön, ks. http://www.hyvinkaa.fi/tapahtumajarjestajan-opas/</p>
		Tapahtuma-alueiden profilointi ja markkinointi sekä infraan panostaminen ja pelastussuunnitelmien päivittäminen			
Kaupunki	Houkutteleva Hyvinkää	Edistetään Hyvinkään houkuttelevuutta asuin- ja yrityspaikkakuntana. Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta asunto- ja yritystonttitarjonnasta. Säilytetään asemakaavoissa 5 vuoden asuntotuotantotavoitetta vastaava kaavavaranto. Tuetaan ydinkeskustan elinvoimaa luomalla edellytyksiä täydennysrakentamiselle, yritystoiminnalle ja toimivalle liikenteelle	<p>MAL- aiesopimuksen velvoitteet asuntotuotannosta ja asemakaavoihin sisältyvästä asuntokerrosalasta</p> <p>Tavoitetaso: 1) Luovutuskelpoisia asuntotontteja kunnallistekniikan piirissä jatkuvasti vähintään 300 asuntoa vastaava määrä 2) Asemakaavoihin sisältyvä asuntokerrosala 30 000 kem2 / vuosi (kolmen vuoden liukuva keskiarvo)</p> <p>Luovutettavien tonttien määrä</p> <p>Tavoitetaso: 1) Omakotitontteja 50 kpl, kerros- ja rivitalotontteja 4 kpl, yritys-tontteja 3 kpl.</p> <p>Palopuron osayleiskaava 1) Osayleiskaava etenee luonnosvaiheeseen.</p> <p>Ydinkeskustan asemakaavat</p> <p>Tavoitetaso: 1) Hangonsillan alueen ensimmäinen asemakaava valmistuu 2) Korttisonin ja keskustan liikenne-järjestelyjen asemakaava etenee luonnosvaiheeseen.</p>	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	<p>☐ Tavoite on toteutunut osittain.</p> <p>1) ✓ Luovutuskelpoisten asuntotonttien varanto on tavoitetason mukainen, 998 asuntoa vastaava määrä.</p> <p>2) ▼ 2014-2016 on asemakaavoitettu asuntokerrosalaa keskimäärin 21 424 kem2/vuosi, josta uutta keskimäärin 9944 kem2/vuosi</p> <p><i>Luovutettavien tonttien määrä</i></p> <p>1) ☐ Omakotitontteja 36 kpl, yritystontteja 4 kpl. Lisäksi Metsäkaltevan keskustasta luovutettiin tontti vanhusten palveluasumiseen</p> <p><i>Palopuron osayleiskaava:</i></p> <p>1) ▼ Rakennemallit olivat nähtävillä 3.6.-2.9.16. Kaavaluonnosta valmistellaan.</p> <p><i>Ydinkeskustan asemakaavat</i></p> <p>1) ▼ Hangonsillan alueen ensimmäinen asemakaava eteni hyväksymiskäsittelyyn tammikuussa 2017.</p> <p>2) ▼ Korttisonin ym. asemakaavan laadintaa ei ole käynnistetty. Suunnittelun laajuuden ja siihen liittyvien moniulotteisten suunnittelukysymysten vuoksi on käynyt ilmeiseksi, että asemakaavoituksen pohjaksi tarvitaan asemakaavaa yleispiirteisempi maankäytön suunnitelma.</p>

2. Kaikki ikäryhmät

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveysten ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi
Kaupunki	Turvallinen arki	Kaupungin valmiussuunnitelman päivittäminen ja suunnitelmaan sisältyvien koulutusten ja valmiusharjoitusten toteuttaminen	Kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksytty / ei Koulutukset ja harjoitukset toteutettu / ei	1 Terveysten edistämisen rakenteet	✓ Yleinen osa hyväksyttiin 30.5.2016 ja toimialojen valmiussuunnitelmat ovat valmistuneet. Koulutuksia ja harjoituksia on pidetty suunnitellusti ja kaupunki osallistui Uusimaa 16 -valmiusharjoitukseen.
Kaupunki	Turvallinen arki	24 turvallista tuntia vuoden 2016 turvallisuussuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen Turvallisuustyöhön nimettyjen työryhmien tavoitteiden ja toiminnan selkiyttäminen.	Toimenpiteiden toteutumisesta raportoitu osavuositarkastuksessa /ei raportoitu	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	✓ Tavoite toteutui. Turvallisuussuunnitelman toimenpiteistä on raportoitu osavuositarkastuksissa.
Kaupunki	Toimintaa tehostavat ja helppokäyttöiset sähköiset asiointipalvelut	Selvitetään sähköiset asiointialusta- ja järjestelmävaihtoehdot sekä päätetään alustan hankinnasta	Selvitys tehty / ei tehty Päätös sähköisen asiointialustan hankinnasta tehty / ei tehty	5. Osallisuus ja vaikuttaminen	✓ Vaihtoehdot selvitetty, mutta päätöksenteko siirtyi keväeseen 2017.
Tekniikka ja ympäristö	Houkutteleva Hyvinkää	Luontopolkuverkoston rakentaminen Hyvinkäälle vuosien 2016 ja 2017 aikana	Maastoon rakennettuja luontopolkujia on valmiina 4 kpl	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	✓ Luontopolkujen rakentaminen on ohjelmoitu uudella tavalla. Kaikki polut rakennetaan maastoon vuoden 2017 aikana.
Kulttuuri ja vapaa-aika	Sivistyspalvelut tukevat hyvinvointia elämänkaaren eri vaiheissa.	Nettielämää -turvallisesti ja järki mukana - hankkeen tavoitteena on lisätä tietoisuutta mm. tietoturva-asiasta, sosiaalisesta mediasta ja medialukutaidosta.	Hyvinkään kaupunginkirjastossa on käynyt 4 eri asiantuntijaa luennoimassa mm. tietoturva-asiasta, sosiaalisesta mediasta ja medialukutaidosta.	4. Henkinen hyvinvointi	✓ Tavoite toteutui.

3. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi
Sosiaali- ja terveystoimi	Lapsiperheet kokevat saaneensa apua huoletuksiinsa ja ongelmiinsa	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely	Toteutetaan kysely loppuvuonna 2016. As-teikolla 1-5 keskiarvo yli 3,8	4. Henkinen hyvinvointi	✓ Tavoite täyttynyt, tulos 4,09
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun sijais-huollon tarve vähenee	Vahvistetaan ja kehitetään lapsiperheiden palveluja	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden lasten määrä vähenee. Sijoitettuja v. 2016 aikana enintään 185 lasta.	1. Terveyden edistämisen rakenteet	✓ Tavoite täyttynyt, 177 lasta
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun sijais-huollon palvelurakennetta kevennetään	Perhehoidon osuutta nostetaan	Perhehoidon osuus sijais-huollon hoitovuorokausista vähintään 56 %:a	1. Terveyden edistämisen rakenteet	✓ Tavoite täyttynyt, 60 %
Sosiaali- ja terveystoimi	Toiminnan painopistettä siirretään ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen.	Matalan kynnyksen toimintamalli otetaan käyttöön koko soten palveluissa.	Malli otettu käyttöön elinkaariajattelun mukaisesti kaikissa asiakasryhmissä.	1. Terveyden edistämisen rakenteet	✓ Tavoite täyttynyt, Nopsa ja aikuisten matalakynnys toimivat
Kaupunki	Hyvinvoivat hyvin-kääläiset	2016 painopistealueena lapset ja nuoret Toteutetaan hyvinvointikertomukseen ja lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelmaan vuodelle 2016 määritellyt lapsia ja nuoria koskevat toimenpiteet	Toimenpiteet 2016 toteutettu/ ei toteutettu	1. Terveyden edistämisen rakenteet	✓ Tavoite täyttynyt Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä on käsitellyt ja hyväksynyt raportin hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta tammikuussa 2017. Tavoitteet ovat täyttyneet keskeisimmiltä osiltaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman varhaiskasvatusta koskevat tavoitteet varhaiskasvatustilain kuntakohtaisista päätöksistä, on tehty Opetuslautakunnassa 15.3.2016.
					Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ohjausryhmä on perustettu kesäkuun opetuslautakunnassa. Ohjausryhmän työskentely on edennyt suunnitelman mukaisesti.
Sivistystoimi	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion yhteisen opetus-suunnitelman valmistelu.	Jatketaan esj- ja perusopetuksen sekä lukion yhteisen opetus-suunnitelmien valmistelua, käyttöönotettavaksi elokuussa 2016.	Työryhmien ym. tahojen yhteistyönä valmiit opetus-suunnitelmat keväällä 2016.	4. Henkinen hyvinvointi	✓ Esiopetuksen opetus-suunnitelma on hyväksytty opetuslautakunnassa keväällä 2016 ja otettu käyttöön 1.8.2016. Perusopetuksen OPS on valmistunut keväällä 2016. Se on otettu käyttöön elokuun alusta 2016 alkaen vuosiluokilla 1-6 ja yläkoulussa 1.8.2017 alkaen.
Sivistystoimi	Lähikouluperiaatteen vahvistaminen	Erityisopetusresurssien kohdentaminen oppilaiden lähikouluihin ja kuntouttavaan toimintaan jatkuu	Tuetaan lähikoulujen kuntouttavaa toimintaa ja resursseja siirtämällä 1-2 erityisopetusresurssia lisää lähikouluihin	4. Henkinen hyvinvointi	✓ Lähikoulujen erityisopetusresurssia on lisätty siirtämällä 4 opettajaresurssia erityiskouluista lähikouluihin. Yläkoulun kuntouttava luokka on vakiinistettu Puolimatkan kouluun. Kaksi vuosiluokkien 1-4 emo-luokkaa jatkavat. Uusia ei ole perustettu.

4. Nuoret ja nuoret aikuiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi
Kaupunki	Monialainen tuki nuorten koulutukseen, työelämään pääsyyn, arjen hallintaan ja kuntoutumiseen	Tehokas ja joustava toimialarajat ylittävät yhteistyö	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaisesti. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ei nouse vuoden 2015 seurantatietoihin verrattuna.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	✓ Tavoite toteutui. Työttömien alle 25-vuotiaiden määrä on merkittävästi vähentynyt monialaisen yhteistyön ansiosta. Ohjaamo-yhteistyö alkoi, Keski-Uudenmaan TYP:n yhtenä painopistealueena nuoret alle 25-vuotiaat, työllisyyspalvelut panostanut nuoriin, Soya-hanke on ollut monialainen ja NOP työskentely tuloksekasta.
Kulttuuri ja vapaa-aikatoimi	Sivistyspalvelut tukevat hyvinvointia elämänsä eri vaiheissa.	Käynnistetään 2-vuotinen ESR-rahoitteinen SoVa (sosiaalisen vahvistumisen ohjausmalli), jonka avulla kehitetään nuorten palveluohjausta ja käynnistetään ohjaamotoimintaa	Hankeraportti valmis elokuussa 2017	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	● Etenee aikataulussa.

5. Työikäiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi
Kaupunki	Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hillitseminen -Elinkeino-ohjelma -Kaupungin työllisyysohjelman laatiminen - Työllisyyspalveluiden toimenpiteet	Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun taittuminen	Yli vuoden työttömänä olleiden määrä ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan. Yli vuoden työttömänä olleiden määrän kasvun hidastuminen v. 2015 verrattuna. Työllisyysohjelma laadittu/ei laadittu	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	▼ Tavoite ei toteutunut.

6. Ikäihmiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi
Sosiaali- ja terveys-toimi	Ikäihmisten palvelujen saatavuus toteutuu hyvin ns. yhden luukun periaatteella. Yhteydenaanti ammattihenkilöön ja tieto palveluista on saatavilla kaupungin keskitetyn palveluohjauksen kautta	Ikäihmisten palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitetään yhteen yksikköön - tasalaatuisuus ja laadun optimointi	Asiakastytyväisyyskysely, tyytyväisiä palveluihin Hyvä taso (=tavoitetaso): 80-100% Tyydyttävä taso: 50-79 % Huono taso: alle 50 %	1. Terveystieteen edistämisen rakenteet	✓ Tavoite toteutui. Asiakastytyväisyys oli kyselyn pohjalta tasolla hyvä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Kehittämistavoitteet on jaoteltu vuosittain alla olevaan taulukkoon sekä numero- ja värikoodeilla painopiste-alueiden mukaan.

1. lapsen hyvä arki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
2. vanhemmuuden tukeminen
3. lasten ja nuorten vapaa-aika
4. koulunkäynnin turvaaminen
5. nuorten pääsy jatko-opintoihin ja työelämään

VUOSI	OSATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUU	RAPORTOINTI
2016-2017	Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa olevien lasten monialainen palvelutarpeen arviointi ja tukeminen.	Kokeillaan 3-vuotiaiden laajojen terveystarkastusten toteuttamista päiväkodeissa. Laaditaan ja jalkautetaan monialaisen palvelutarpeen arvioinnin ja tukemisen toimintamalli varhaiskasvatukseen ja kouluihin.	Sosiaali- ja terveystoimi ja sivistystoimi	▼ Tavoite ei toteudu. ✓ Tavoite toteutui.
2016-2017	Käytöshäiriöisten ja psyykkisesti sairaat lapset ja nuoret saavat riittävän tuen koulunkäyntiin.	Uudistetaan ja otetaan käyttöön keskittymättömän lapsen hoitoketju yhteistyössä HUS:n kanssa. Vahvistetaan lapsen hoitoa ja kuntoutusta päiväkodeissa ja kouluilla. Luodaan toimintamalli vaikeasti käytöshäiriöisten, psyykkisesti sairaiden lastensuojelun asiakkaana olevien lasten hoitamiseksi ja koulun käymiseksi Hyvinkäällä. Vaikutetaan HUS:n lasten ja nuorisopsykiatrian palveluiden kehittämiseen osana Keski-Uudenmaan sote-alueyksikön valmistelua.	Sosiaali- ja terveystoimi, sivistystoimi	✓ Tavoite toteutui. ● Etenee suunnitelman mukaisesti. ● Etenee suunnitelman mukaisesti.
2016-2017	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion yhteisen opetussuunnitelman valmistelu	Työryhmien ym. tahojen yhteistyönä opetussuunnitelmat valmistuvat keväällä 2016.	Sivistystoimi / yaka, perusopetus	✓ Tavoite toteutui.
2016-2017	Lähikouluperiaatteen vahvistaminen	Eriyisopetusresurssien kohdentaminen oppilaiden lähikouluihin ja kuntouttavaan toimintaan jatkuu. Tuetaan lähikoulujen kuntouttavaa toimintaa ja resursseja siirtämällä 1-2 erityisopetusresurssia lisää lähikouluihin.	sivistystoimi / perusopetus	✓ Tavoite toteutui.
2016-2017	Varhaiskasvatuslain kuntatason valmistelu	Palvelurakennetta uudistetaan vastaamaan lain henkeä: osapäiväisiä ja -viikkoisia ryhmiä sekä avoimen varhaiskasvatuksen ryhmiä muodostetaan vastaamaan kysyntää.	sivistystoimi / yaka	● Etenee suunnitelman mukaisesti.

2016-2017	Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman valmistelu, käyttöön otettavaksi elokuussa 2017.	Paikallinen uusi varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty lautakunnassa keväällä 2017.	sivistystoimi / vaka	● Etenee suunnitelman mukaisesti.
2017	Vähennetään istumista ja lisätään liikkumista koulupäivän aikana.	Koulutetaan opettajia ja oppilaita sekä opastetaan oikeanlaisten välineiden hankinnassa Liikkuva koulu – ohjelman mukaisesti. Toteutetaan lähiliikuntapaikkasuunnittelu- ja rakentaminen.	Sivistystoimi / lipa	✓ Tavoite toteutui. ✓ Tavoite toteutui.
2016	Vanhempien päihde- ja mielenterveysongelma tunnistetaan ja vanhempi saatetaan hoidon ja tuen piiriin.	Lapsiperheiden matalan kynnyksen NOPSA-työryhmää vahvistetaan päihde- ja mielenterveyshoidon sairaanhoitajalla.	Sosiaali- ja terveystoimi	✓ Tavoite toteutui.
2016-2017	Vaikeimmassa asemassa olevien lasten palveluiden yhteensovittamista parannetaan.	Luodaan ja otetaan käyttöön lastensuojelun ja lastenpsykiatrian yhteisasiakkuuden toimintamalli.	Sosiaali- ja terveystoimi, erikoissairaanhoido	✓ Tavoite toteutunut. Kehittämistyö osa LAPE-hanketta.
2016-2017	Tavataan nuoria heidän omassa kokouksissaan ja annetaan positiivisia käyttäytymismalleja nuorten vapaa-aikaan.	Kehitetään kauppakeskuksessa tehtävää nuorisotyötä. Pidetään kauppakeskuksen nuorisotila Spottia auki vähintään 16 h/vko.	sivistystoimi / rupa	✓ Tavoite toteutui.
2016-2017	Syrjäytymisriskissä olevien nuorten tavoittaminen Ohjaamotoiminnan käynnistäminen.	SoVa hankkeen avulla käynnistetään kokonaisvaltainen moniammatilliseen yhteistyöhön perustuva asiakasohjausmalli. Käynnistetään ohjaamo toiminta Hyvinkäällä.	Sivistystoimi / rupa ja sosiaali- ja terveystoimi /	✓ Tavoite toteutui.

Turvallisuussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelman vuoden 2016 toimenpiteiden raportointi

Päämäärä	Vuositavoite	Toimenpide	Mittari	Raportointi
Hyvinkään houkuttelevuus lisääntyy	Safe Community -verkoston jäsenyys jatkuu	Anotaan jäsenyyden jatkamista	Jatkojäsenyys hyväksytään	✓
	Hyvinkää osallistuu Safety 2016 konferenssiin Tampereella omalla osastolla	Suunnitellaan ja toteutetaan monialaisena yhteistyönä Hyvinkään osasto	Oma osasto toteutettiin näyttelyyn	✓
	Koulujen järjestelmällisen liikennekasvatuksen toteuttaminen	Sisällytetään liikennekasvatus uuteen peruskoulujen opetussuunnitelmaan	Liikennekasvatuksen sisältyminen uuteen opetussuunnitelmaan	✓
	Esteettömyyskartoituksen päivittäminen	Päivitetään esteettömyyskartoitus yhteistyössä Sito:n kanssa	Esteettömyyskartoitus on tehty	■
Hyvinkää lisää asiakaslähtöisyyttä kaupungin viranhaltija- ja poliittisessa johtamisessa	Riittävän ohjeistuksen laatiminen tapahtuma- järjestäjille, selkeä viranomaisyhteistyö tapahtumiin liittyen	Sähköisen turvallisuus- portaalien luominen	Asiakastytyväisyyskysely	■
Hyvinkään houkuttelevuus lisääntyy	Vähentää lasten ja nuorten kodin ja vapaa-ajan tapaturmia	Tiedottaminen Wilmassa ja Muksunetissä, Tapaturmapäivä, 112-päivä, varhaiskasvatuksen heijastin- kampanja	Tapahtumiin osallistujien määrä, järjestelmistä luetut tiedotteet	●
	Turvallisuuden lisääminen kotiympäristössä	Tapaturmien ennaltaehkäisyn teematapahtumien järjestäminen	Tapahtumiin osallistujien määrä	✓
	Kuntalaisten aktivoiminen ennaltaehkäisevään turvallisuusajatteluun	Turvallisuuskävelyn toteuttaminen	Tapahtuman osallistujien määrä	✓
Palvelut uudistuvat ja kehittyvät	Aikuisten matalankynnyksen palvelupisteen käynnistäminen	Aloittaa toimintansa vuonna 2016	Käynnistynyt / ei käynnistynyt	✓
	Maahanmuuttajien ehkäisevän mielenterveys- ja päihde- palveluiden tarpeen kartoittaminen	Terveystarkastusten yhteydessä annettava ohjaus ja neuvonta	Raportti tehty / ei tehty	✓

	Perhepalveluiden ja lasten- suojelun asiakasperheiden vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmiin tarttuminen	Nopsa -työryhmään sairaanhoitaja	Perustettu / ei perustettu, tavoitettu / ei tavoitettu oikeat asiakkaat	✓
	Topin tötsyt -sivusto	Verkkosivusto vanhemmuuden tukemiseksi	Avattu / ei avattu	✓
	Diakoniatyössä perhetyön jatkaminen eri toimijoiden yhteistyönä	Asiakasvastaanotto, kotikäynnit, retket, leirit, tapahtumat, Herusten mökin vuokraustoiminta	Kyllä / ei	✓
Hyvinkään houkuttelevuus lisääntyy	Siivottomuustapausten hoitamisen prosessin kuvaaminen	Prosessikuvausten laatiminen	Prosessikuvaus on valmis	■